

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ

Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών

Επιθεώρηση

ΤΕΥΧΟΣ 1^ο 2025 ► ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1854

στη Θεσσαλία

Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ
ΚΑΙ Η ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ

Ο ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ ΣΩΝΙΕΡΟΣ
& ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΩΔΕΣ ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΗ ΚΑΙ ΘΩΝΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ
Μ. ΑΣΙΑΣ 1919-1922

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ
ΤΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ
ΜΕΧΡΙ ΤΟΥΣ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΕΙΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΔΙΣ

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ
Δ3 (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ)

ISSN: 1105-9222

ΠΡΟΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ

ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ • ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1883 • ΤΕΥΧΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

• Αριθμός Λογαριασμού του Περιοδικού Τράπεζα Πειραιώς
6915-130036-953 • IBAN: GR7901719150006915130036953

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Στελέχη ε.ε. και Πολιτικό προσωπικό > 2,40€ ανά έτος
του Στρατού Ήφρας

- Το Περιοδικό αποστέλλεται στη Μονάδα-Υπηρεσία που υπηρετεί ο συνδρομητής.
- Για τη διαχείριση της συνδρομής των ε.ε. στελεχών λειτουργεί η εφαρμογή του Περιοδικού στην Ηλεκτρονική Πύλη Διαδικτυακών Εφαρμογών του army.gr

Στελέχη ε.α. του Στρατού Ήφρας > 2,94€ ανά έτος
Ιδιώτες, Σύλλογοι κ.λπ. > 5,87€ ανά έτος

- Καταθέτουν τη συνδρομή στον Αριθμό Λογαριασμού Τράπεζας του Περιοδικού και αποστέλλουν την απόδειξη καταθέσεως (με FAX, e-mail ή ταχυδρομικώς) μαζί με το απόκομμα συνδρομής.
- Τα έξοδα τραπεζικής μεταφοράς της συνδρομής επιβαρύνουν τον συνδρομητή.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΕΚΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ)

Απλή (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς) > 16,30€ ανά έτος
Συστημένη (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς) > 23,80€ ανά έτος

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΕΝΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ)

Απλή (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς) > 14,20€ ανά έτος
Συστημένη (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς) > 21,60€ ανά έτος

• Οι συνδρομητές Εξωτερικού εκδίδουν τραπεζική επιταγή από κατάστημα Ελληνικής Τράπεζας στο Εξωτερικό προς τον Αριθμό Λογαριασμού Τράπεζας του Περιοδικού (στη διεύθυνση του Περιοδικού).

Δωρεάν προβολή του Περιοδικού για τους μαθητές των Παραγωγικών Σχολών του Στρατού Ήφρας, μέσω της εφαρμογής του Περιοδικού στην Ηλεκτρονική Πύλη Διαδικτυακών Εφαρμογών του army.gr

Την εφαρμογή του
Περιοδικού θα τη βρείτε
στην Ηλεκτρονική Πύλη
Διαδικτυακών Εφαρμογών του
www.army.gr

ΑΠΟΚΟΜΜΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ
Δ3 (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ)
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
1020 ΣΤΓ
Στρατόπεδο Παπάγου, Μεσογείων 227-231, Χολαργός, Τ.Κ. 15 561

Διαχείριση Έκδοσης

τηλ. 210 6553170

Διαχείριση Συνδρομητών

τηλ. 210 6553979

e-mail: ekdosis@army.gr

Επώνυμο: Όνομα:
Ιδιότητα: Νέα Συνδρομή ☐ Ανανέωση Συνδρομής ☐
Οδός: Αριθμός: Τ.Κ.:
Πόλη: Τηλ:
ΑΦΜ (για τους ε.α.): e-mail:
Επιλογή Μέσου: Έντυπο ☐ ή Online (pdf)* ☐

*Για τους ε.ε. και ε.α. συνδρομητές μέσω της εφαρμογής του Περιοδικού στο army.gr και για τους λοιπούς μέσω e-mail

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ

Επιθεώρηση

2025 - ΤΕΥΧΟΣ 1^ο
(ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΑΠΡΙΛΙΟΣ)

Εκδότης
ΓΕΣ/Δ3 (ΔΕΝΔΗΣ)
(Διεύθυνση Ενημέρωσης και Δημοσίων Σχέσεων)

Διευθυντής ΓΕΣ/Δ3 (ΔΕΝΔΗΣ)
Σχης (ΠΖ) Φίλιππος Γιαλαμάς

Καταχώριση Συνδρομητών
Αλχίας (ΠΖ) Ιωάννης Μουρκογιάννης

Επιμέλεια Κειμένου
ΜΥ Μαρία Ρέκκα

Επεξεργασία Φωτογραφίας
Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση
Multimedia
ΜΥ Βασιλική Κιρτζαλίδου
ΜΥ Στέλλα Κοντουδάκη
ΜΥ Μαρία Ρέκκα

Υποστήριξη Δικτυακού Τύπου (INTERNET)
ΚΕΠΥΕΣ

Εκτύπωση
ΤΥΕΣ

Την ιστοσελίδα
του Περιοδικού
θα τη βρείτε στο
www.army.gr

Στοιχεία Επικοινωνίας
τηλ.: 210 6553170 (Διαχείριση Έκδοσης)
τηλ.: 210 6553979 (Διαχείριση Συνδρομητών-Μελετών)
τηλ.: 210 6553166-67 (Καλλιτεχνική Επιμέλεια)
e-mail: ekdosis@army.gr
<http://www.army.gr>

ΠΡΟΣΟΧΗ: Δεν επιτρέπεται η αντιγραφή και αναδημοσίευση
των άρθρων χωρίς την έγγραφη συναίνεση του ΓΕΣ.

ΟΡΟΙ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Η Στρατιωτική Επιθεώρηση δέχεται για δημοσίευση εργασίες πρωτότυπες ή από μετάφραση, σύμφωνα με την Πάγια Διαταγή του ΓΕΣ 0-17/2021, που αφορούν τις παρακάτω κατηγορίες θεμάτων:

Στρατιωτικά Θέματα: Εθνική Άμυνα, Τακτική και Στρατηγική, Οργάνωση των Ενόπλων Δυνάμεων, Πολεμικά Μέσα και Υλικά-Όπλα μαζικής καταστροφής, Ευρωπαϊκής Άμυνας-Στρατού, Νέες Απειλές (Στρατιωτικές-Οικονομικές-Ηλεκτρονικές), Ηγεσία-Ηθικές Δυνάμεις, Στρατιωτική Γεωγραφία, Στρατιωτική Ιστορία, Διοικητική Μέριμνα, Τεχνολογικές Εξελίξεις.

Γενικότερα θέματα Στρατιωτικής-Πολιτικής Φύσης: Παγκόσμιο Περιβάλλον, Συνασπισμοί, Συμμαχίες, Διεθνείς Οργανισμοί, Πόλεμοι Χαμηλής Έντασης, Καταπολέμηση Οργανωμένου Εγκλήματος, Διεθνείς Τάσεις και Εξελίξεις, Δίκαιο του Πολέμου, Ανθρωπιστικές Επεμβάσεις, Γεωπολιτικά-Γεωφυσικά-Διαστήματος, Εξελίξεις των Εθνικών Θεμάτων.

Εγκυκλοπαιδικά Θέματα: Οικονομικά και Πολιτισμού, Κοινωνικά, Θρησκευτικά, Φιλοσοφικά, Τέχνες-Επιστήμες, Ιστορικά, Λειτουργία του Δημοκρατικού Πολιτεύματος και των Δημοκρατικών Θεσμών, οποιοδήποτε εγκυκλοπαιδικό θέμα για την επιμόρφωση των στελεχών του ΣΕ.

Περιορισμοί για τη συνταξη και υποβολή των εργασιών:

- να χρησιμοποιείται η δημοτική γλώσσα, χωρίς υπερβολές και ακρότητες.
- να μην υπερβαίνουν τις 20 σελίδες (Α4), συμπεριλαμβανομένων των τυχόν συγγραμμάτων, εικόνων και φωτογραφιών και να μην περιέχουν διαβηθισμένες πληροφορίες.
- να μην περιέχουν σχόλια και κρίσεις σε βάρος προσώπων και να κινούνται μέσα σε ευπρεπές, τεκμηριωμένο επιστημονικό και τεχνικό πλαίσιο, χωρίς αιχμές, οξύτητες και προκλήσεις.
- να μην εκτρέπονται σε κρίσεις για την επίσημη πολιτική της χώρας και να μην εξιστορούν γεγονότα πολιτικής φύσεως που μπορούν να δημιουργήσουν προστριβές στο εσωτερικό της χώρας και με άλλα κράτη.
- να υποβάλλονται σε ηλεκτρονική μορφή (π.χ. Microsoft Word) στο e-mail του Περιοδικού ekdosis@army.gr, συνοδευόμενα από σύντομο βιογραφικό του συντάκτη με τα στοιχεία επικοινωνίας του και, εάν είναι δυνατόν, από ανάλογο φωτογραφικό υλικό (ανάυψης 300 dpi), κατάλληλο για εκτύπωση.
- να καταγράφονται υποχρεωτικά οι βιβλιογραφικές αναφορές και να αναφέρονται ευκρινώς ο συγγραφέας, ο τίτλος, ο εκδοτικός οίκος, ο τόπος-χρονολογία-αριθμός έκδοσης. Εφόσον πρόκειται για εργασία η οποία προέρχεται από αναπαραγωγή ή μετάφραση βιβλίου, άρθρου ή κειμένου να συνοδεύεται από την άδεια του συγγραφέα-φορέα.

- 1 Οι συντάκτες είναι υπεύθυνοι για το περιεχόμενο της εργασίας τους και την εξασφάλιση άδειας για τη χρησιμοποίηση των πηγών και βιβλιογραφικών αναφορών-παραπομπών, καθώς και των πνευματικών δικαιωμάτων.
- 2 Οι εργασίες που δημοσιεύονται στη Στρατιωτική Επιθεώρηση εκφράζουν τη γνώμη και τις σκέψεις των συγγραφέων και όχι αναγκάια τις αντιλήψεις ή το δόγμα του Γενικού Επιτελείου Στρατού.
- 3 Οι εργασίες επετειακού χαρακτήρα (28^η Οκτωβρίου-25^η Μαρτίου κ.λπ.), θα πρέπει να υποβάλλονται τουλάχιστον προ εξαμήνου, έτσι ώστε να δημοσιεύονται ως επίκαιρες στο Περιοδικό μας.
- 4 Οι συντάκτες, εφόσον δημοσιευθεί η εργασία τους, δικαιούνται για κάθε τυπογραφική σελίδα (μεγέθους χαρτί 17,5 x 25 εκ.) 2.300 έως 2.700 γραμμάτων αμοιβή 6,53€ για πρωτότυπη μελέτη και 3,97€ για εργασίες από μετάφραση, σύμφωνα με την ΚΥΑ Υπ. Αριθμ. 2/76198/0022 (ΦΕΚ 208/τΒ' /11-02-2008). Οι δικαιούχοι μετά την έκδοση και διανομή του αντίστοιχου τεύχους του Περιοδικού, μπορούν να επικοινωνούν με τη Δνση Χρηματικού του ΤΥΕΣ στο τηλ.: 210 6552659.
- 5 Οι εργασίες που υποβάλλονται στο Περιοδικό γνωμοδοτούνται από την Επιτροπή Σύνταξης για τη δημοσίευσή τους ή μη, και ανεξάρτητα από την απόφαση η επιστροφή τους δεν προβλέπεται.
- 6 Για περισσότερες πληροφορίες και διευκρινίσεις, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν με τη διαχείριση του Περιοδικού.

Πρόλογος έκδοσης

Αγαπητοί Αναγνώστες,

Φθάσαμε αισίως στην ολοκλήρωση του 1^{ου} τεύχους του 2025 της *Στρατιωτικής Επιθεώρησης*, προσπαθώντας να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις που εγείρει η διαχρονικότητα του Περιοδικού και η αποστολή του.

Η στήλη της ενημέρωσης πάνω στην ιστορία, το έργο, τη λειτουργία και την προσφορά Σχηματισμών και Μονάδων του Στρατού Ήπρας αφιερώνεται στο παρόν τεύχος στη Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού (ΓΕΣ/Δ4). Χάρη στην άριστα επιμελημένη παρουσίαση της Διεύθυνσης από τη συντάκτρια, το πολυδιάστατο έργο της Διεύθυνσης Ιστορίας Στρατού, από την αρχική της οργάνωση μέχρι σήμερα, αφήνει τον αναγνώστη όχι μόνο ενημερωμένο αλλά πραγματικά έμπλεο θαυμασμού.

Ακολουθεί εξαιρετικά παραστατική, άκρως αναλυτική και εμπεριστατωμένη περιγραφή της Επανάστασης στη Θεσσαλία του 1854. Ποτέ δεν έπαψαν οι δριμύτατοι αγώνες για την Ελευθερία με άπειρες θυσίες των υπόδουλων στο σώμα προγόνων μας και πάντα ελεύθερων στην ψυχή και το πνεύμα.

Έπεται σύντομη θεωρητική ανάπτυξη της σπουδαιότητας της Στρατιωτικής Γεωγραφίας.

Η ενδελεχής και εκτενής μελέτη πάνω στο ημερολόγιο του Σπυρίδωνα Σωνιέρου μας παριστά άριστα την προσωπικότητα αυτού του Έλληνα Στρατιωτικού, ωθώντας μας στη μελέτη του Ημερολογίου του, από το οποίο αναπαρίσταται ανάγλυφα η εξαιρετικά κρίσιμη πρώτη μεταεπαναστατική του 1821 περίοδος της πατρίδας μας.

Εξίσου ενδιαφέρον είναι το αφιέρωμα στη συμβολή της Μουσικής Στρατιωτικής Μπάντας κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία.

Το τελευταίο μας άρθρο αναφέρεται στην ιστορική εξέλιξη των ψυχολογικών επιχειρήσεων από την αρχαιότητα μέχρι τους ναπολαιόντειους χρόνους.

Ευχόμαστε να είναι αξιοποιήσιμη η παραχώρηση του χρόνου σας.

Η Συντακτική Ομάδα

Περιεχόμενα

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

σελ. **6**
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΑΡΘΡΑ

σελ. **16**
Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1854 ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ
Δρ Ιωάννης Σ. Παπαφλωράτος

σελ. **38**
Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ
Δρ Δημήτριος Σμοκοβίτης

σελ. **44**
Ο ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ ΣΩΝΙΕΡΟΣ & ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΩΔΕΣ ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΗ ΚΑΙ ΘΩΝΙΚΗ ΕΠΟΧΗ
Δρ Αναστασία Τσαγκαράκη

σελ. **70**
ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ Μ. ΑΣΙΑΣ 1919-1922
Ανχης (ΜΣ) ε.α. Αθανάσιος Μανιάτης

σελ. **80**
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥΣ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΕΙΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ
Ανχης (ΠΒ-ΕΥ) Θωμάς Γρηγορούδης

ΖΕΙΔΩΡΗ ΚΑΛΛΙΕΠΕΙΑ

σελ. **88**

ΘΕΜΑΤΑ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

σελ. **92**

ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

σελ. **96**

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

σελ. **100**

Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού

ΓΕΣ/Δ4

MSc Μαρίνα Σπ. Τσιρτσίκου, Ιστορικός ΓΕΣ/Δ4 (ΔΙΣ),
Υποψήφια Διδάκτωρ Ιστορίας Παν/μίου Ιωαννίνων

Κτήριο ΔΙΣ.
Θαλού και Πιττακού 10

Κτήριο ΔΙΣ.
Λεωφόρος Αλεξάνδρας 69

Διεύθυνση Πολεμικής Εκθέσεως,
Ζαλοκώστα 7

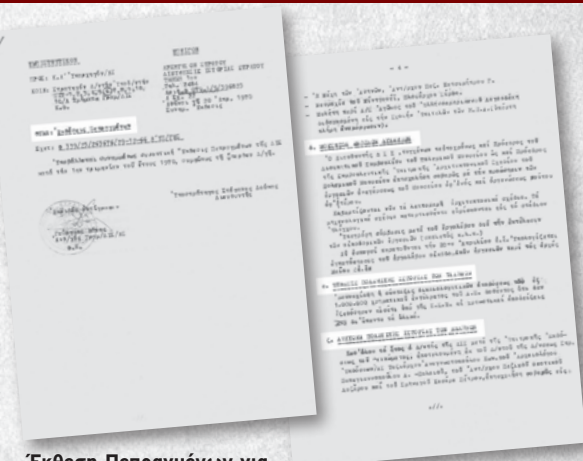
Ιστορικά Στοιχεία 1887, «Τμήμα Στατιστικής, Στρατιωτικών Πληροφοριών και Τοπογραφίας»

Η ιστορική διαδρομή της Διεύθυνσης
Ιστορίας Στρατού, ξεκινάει το έτος 1887,

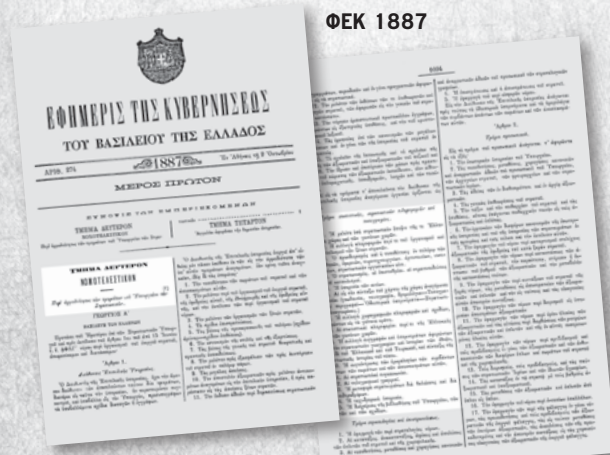
όταν συγκροτήθηκε το «Τμήμα Στατιστικής
Στρατιωτικών Πληροφοριών και
Τοπογραφίας». Υπαγόταν στη Διεύθυνση
Επιτελικής Υπηρεσίας του Υπουργείου
Στρατιωτικών. Ως αρμοδιότητες του
Τμήματος είχαν καθοριστεί η συλλογή
συγγραφών, υπομνημάτων και πληροφο-
ριών σχετικά με τη στρατιωτική γεωγραφία,
την ιστορία και τον οπλισμό των Στρατών
των γειτονικών κρατών και της Ελλάδας.
Απώτερος σκοπός ήταν η σύνταξη της
Στρατιωτικής Ιστορίας του τόπου.

1910, Β' Τμήμα «Ιστορίας, Στατιστικής, Εκπαιδεύσεως και Επιχειρήσεων»

Τον Φεβρουάριο του 1910, με τον
νέο Οργανισμό του Στρατού, συγκροτή-
θηκε Β' Τμήμα «Ιστορίας, Στατιστικής,
Εκπαιδεύσεως και Επιχειρήσεων» και
υπαγόταν στην Επιτελική Υπηρεσία του
Στρατού. Στις αρμοδιότητες του Τμήματος
εντάσσονταν η εκπαίδευση του Στρατού,
αποστολές εντός και εκτός της χώρας,
η εκπαίδευση των αξιωματικών στο
Εξωτερικό και ο διαγωνισμός για την

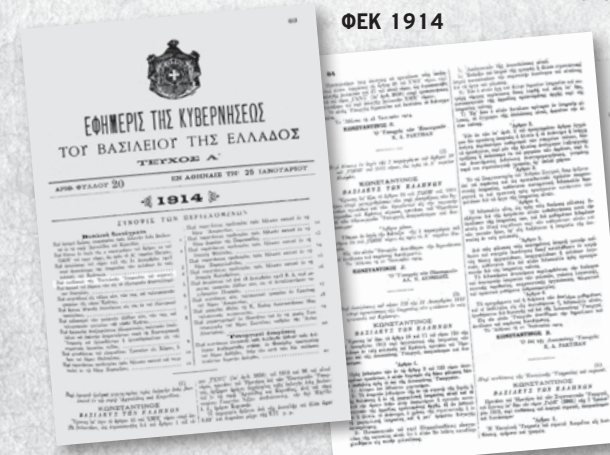
Έκθεση Πεπραγμένων για
Πολεμικό Μουσείο

ΦΕΚ 1887

ΦΕΚ 1910

ΦΕΚ 1914

Ο Διευθυντής της ΔΙΣ
Υπτος Κωνσταντίνος Κανελλόπουλος
στο γραφείο του

Οι προϊστάμενοι ιστορικών τμημάτων, οι ιστοριογράφοι και το εκδοτικό τους έργο

απόκτηση πτυχίου Επιτελικής Υπηρεσίας. Επιπλέον, διαχειριζόταν ζητήματα σχετικά με τις επιχειρήσεις, τις πληροφορίες, τη χαρτογραφία, τη στατιστική και τα ιστορικά αρχεία, καθώς και με τη συλλογή στοιχείων σχετικά με την εξέλιξη του Στρατού μας αλλά και των Ξένων Στρατών σε θέματα εκπαίδευσης και εξοπλισμού.

1914, Γ΄ Διεύθυνση – τμήματα: «Ιστορίας Εκπαίδευσης και Κανονισμών»

Τον Ιανουάριο του 1914, με Βασιλικό Διάταγμα, η Επιτελική Υπηρεσία του Στρατού διαιρείται σε τέσσερις διευθύνσεις, δέκα τμήματα και γραφεία. Στη Γ΄ Διεύθυνση υπάγονταν τα τμήματα: Ιστορίας Εκπαίδευσης και Κανονισμών.

Εφημερίδα **Εθνικός Κήρυξ**,
16 Απρ 1957

Το Τμήμα Ιστορίας, με ολιγάριθμο προσωπικό, δεν είχε ως αρμοδιότητα την ιστορική συγγραφή, αλλά τη συλλογή πολεμικών αρχείων τόσο του Ελληνικού Στρατού όσο και των Ξένων Στρατών.

1936, Γραφείο Πολεμικής Εκθέσεως

Το 1932, στο Γενικό Επιτελείο Στρατού το Γραφείο Πολεμικής Εκθέσεως συνιστά

αυτοτελή φορέα και έχει ως αποστολή τη σύνταξη πολεμικών εκθέσεων για τις επιχειρήσεις των πολέμων που έχουν διεξαχθεί. Το 1936, στην αναδιοργάνωση του Γενικού Επιτελείου Στρατού, το Γραφείο Πολεμικής Εκθέσεως διαιρείται σε δύο τμήματα: Ιστορικό και Έκδοσης Βεβαιώσεων Ζώνης Πρόσω – Πιστοποιητικών Υπηρεσίας Μετώπου – (έναρξη αυτής της εργασίας, η οποία εκτελείται μέχρι σήμερα).

1945, Διεύθυνση Πολεμικής Εκθέσεως (Α4)

Μετά το τέλος του πολέμου, το Υπουργείο Στρατιωτικών και το Γενικό Επιτελείο Στρατού αναδιοργανώθηκαν. Τον Σεπτέμβριο του 1945, συγκροτήθηκε η Διεύθυνση Πολεμικής Εκθέσεως (Α4) με έδρα στην Οδό Ζαλοκώστα 7 (Αθήνα). Τότε, ζητήθηκε να παραδοθούν στη νεοσυσταθείσα Διεύθυνση τα αρχεία και οι εκθέσεις που διατηρούσαν οι στρατιωτικές υπηρεσίες αλλά και αξιωματικοί.

1954, Από την «Υπηρεσία Πολεμικής Εκθέσεως» (ΥΠΕ) στη «Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού» (ΔΙΣ)

Τον Δεκέμβριο του 1951, η «Διεύθυνση Πολεμικής Εκθέσεως» μετονομάστηκε σε «Υπηρεσία Πολεμικής Εκθέσεως» (ΥΠΕ) και καθορίστηκε η διάρθρωση και οι αρμοδιότητές της. Υπαγόταν απευθείας στον Βοηθό Αναπληρωτή του Αρχηγού ΓΕΣ με Διευθυντή τον Υποστράτηγο Κωνσταντίνο Κανελλόπουλο. Τον Μάρτιο του 1954, η ΥΠΕ αναδιοργανώθηκε σε Διεύθυνση και εντάχθηκε στο ΓΕΣ. Ωστόσο, ένα μήνα αργότερα στις 8 Απριλίου του 1954, καταργήθηκε. Τότε, συγκροτήθηκε η Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού (ΓΕΣ/ΔΙΣ), ως ανεξάρτητη και υπαγόμενη στον Α΄ Υπαρχηγό

ΓΕΣ. Η Διεύθυνση μεταστεγάστηκε από την Οδό Χρ. Λαδά 8, σε ένα ιδιωτικό κτήριο (πρώην Γαλλικό Νοσοκομείο) επί της Λεωφόρου Αλεξάνδρας 69. Εκεί, παρέμεινε μέχρι το 1967, οπότε και μεταφέρθηκε σε κτήριο του ΓΕΣ, εντός του στρατοπέδου Παπάγου επί της Οδού Μεσογείων 148. Τον Απρίλιο του 1977, η Διεύθυνση μεταφέρθηκε στη σημερινή της έδρα, Θαλού και Πιττακού 10, στην Πλάκα.

Σήμερα και μετά από μια σειρά αναδιοργανώσεων, το ΓΕΣ/Δ4 (ΔΙΣ) αποτελεί οργανική επιτελική Διεύθυνση του ΓΕΣ, υπαγόμενη στον Δ΄ Κλάδο.

Αποστολή

Ως αποστολή της Διεύθυνσης ορίζεται η συλλογή, διατήρηση, φύλαξη και επεξεργασία του απαραίτητου ιστορικού υλικού για τη συγγραφή και έκδοση της ιστορίας των πολέμων του Ελληνικού Στρατού, καθώς και της τρέχουσας ιστορίας του. Ως εκ τούτου, αναγνωρίζεται ως ο επίσημος φορέας διαφύλαξης ιστορικών αρχείων (εκθέσεων δραστηριότητας, ημερολογίων μονάδων, φωτογραφιών, χαρτών εφημερίδων, περιοδικών και βιβλίων, βιογραφικών ανώτερων Αξιωματικών), που αφορούν πολεμικά γεγονότα της Ελλάδας αλλά και γεγονότα των ειρηνικών περιόδων.

Εκπαίδευση

Στη Διεύθυνση υπηρετούν Αξιωματικοί, Υπαξιωματικοί, διαφόρων Όπλων και Σωμάτων, και Μόνιμοι Υπάλληλοι. Το επισημονικό προσωπικό της Διεύθυνσης, σημαντικό ποσοστό του οποίου είναι κάτοχοι μεταπτυχιακών και διδακτορικών τίτλων στο πεδίο της Ιστορίας, ερευνά και συγγράφει με σκοπό τη γνωστοποίηση αρχειακού υλικού στο ευρύ κοινό.

Δραστηριότητες

Η Διεύθυνση συγκροτείται από δύο Διευθύνσεις, την Υπηρεσία Ιστορικού Αρχείου (ΓΕΣ/Δ4/ΥΙΑ) και την Υπηρεσία Εκδόσεων (ΓΕΣ/Δ4/ΥΕ).

Υπηρεσία Ιστορικού Αρχείου

Η Υπηρεσία Ιστορικού Αρχείου ασχολείται με τη συγκέντρωση, ταξινόμηση και διατήρηση στρατιωτικών αρχείων (ημερολόγια μονάδων, πολεμικές εκθέσεις, πίνακες των πεσόντων στους πολέμους, διαταγές επιχειρήσεων, φωτογραφίες, χάρτες, κ.λπ.) των πολεμικών περιόδων κυρίως από το 1897 και έπειτα.

Στο Αρχείο της Διεύθυνσης φυλάσσονται ταξινομημένα, κατά πολεμικές χρονικές περιόδους, τα ιστορικά αρχεία:

- Ελληνοτουρκικού Πολέμου του 1897
- Μακεδονικού Αγώνα (1904-1908)
- Βαλκανικών Πολέμων (1912-1913)
- Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου (1914-1918)
- Βορειοηπειρωτικού Αγώνα (1914)
- Εκστρατείας στη Μεσημβρινή Ρωσία (1919)
- Μικρασιατικής Εκστρατείας (1919-1922)
- Μεσοπολέμου και Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου (1939-1945)
- Εθνικής Αντίστασης (1941-1944)
- Μέσης Ανατολής (1941-1944)
- Εμφυλίου Πολέμου (1946-1949)
- Ελληνικού Εκστρατευτικού Σώματος στην Κορέα (1950-1955)
- Επιχειρήσεων στην Κύπρο (1964, 1967, 1974)
- Αρχεία της συμμετοχής του Ελληνικού Στρατού στις Ειρηνευτικές Αποστολές του ΟΗΕ (Σομαλία, Βοσνία, Κόσσοβο,

Αλβανία, Σκόπια, Αφγανιστάν, κ.λπ.)

- Αρχεία της οργάνωσης και της δράσης του Ελληνικού Στρατού κατά την περίοδο μετά το 1950, καθώς και πολλά προσωπικά αρχεία πολιτικών και στρατιωτικών προσωπικοτήτων

- Ημερολόγια επιχειρήσεων των μονάδων με τις ληφθείσες διαταγές επιχειρήσεων, εκδοθείσες διαταγές και υποβληθείσες αναφορές

- Διοικητικές εκθέσεις επί των αποτελεσμάτων των διεξαχθεισών επιχειρήσεων

- Οι υποβαλλόμενες, περιοδικώς ή εκτάκτως, εκθέσεις πεπραγμένων, καταστάσεις, δελτία ή αναφορές στρατιωτικής κατάστασης, όπως και δια του Τύπου ανακοινώσεις του Γενικού Στρατηγείου

- Δελτία και αναφορές πληροφοριών, καθώς και εξακριβώσεις ύστερα από έλεγχο αιχμαλώτων, εντοπίων κ.λπ.

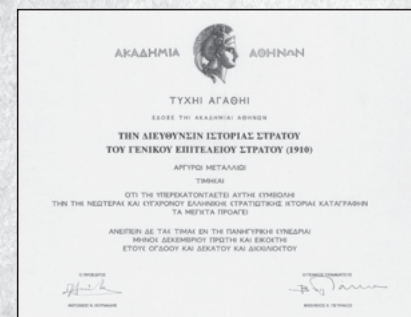
- Εκθέσεις πεπραγμένων των Διευθύνσεων Όπλων, Σωμάτων και Υπηρεσιών.

Το έντυπο και πρωτότυπο αρχειακό υλικό φυλάσσεται σε ειδικούς φωριμούς πυρασφαλείας και αποτελείται από περίπου 2,5 εκ. έγγραφα, χάρτες, σχεδιαγράμματα και φωτογραφίες. Το Ιστορικό Αρχείο συνεχίζει να εμπλουτίζεται με δωρεές αρχείων, την ετήσια υποβολή εκθέσεων δραστηριοτήτων των Μονάδων αλλά και άλλους τρόπους, όπως αγορά ιστορικών αρχείων (γερμανικά – ιταλικά).

Στη Διεύθυνση έχει συγκροτηθεί μια αξιόλογη Βιβλιοθήκη που περιλαμβάνει περισσότερα από 18.000 ελληνικά και ξένα βιβλία πολεμικού, ιστορικού και διπλωματικού περιεχομένου, καθώς και 3.000 στρατιωτικούς κανονισμούς οργάνωσης και λειτουργίας του Ελληνικού Στρατού. Διαθέτει συλλογή Ημερήσιου Τύπου (1951-1992),

Βράβευση
Ακαδημίας Αθηνών 1980

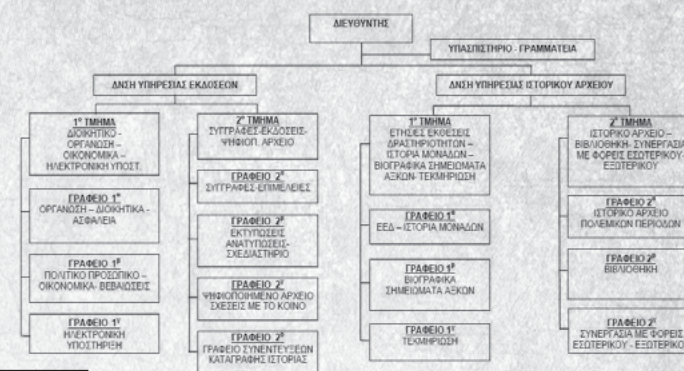
Βράβευση
Ακαδημίας Αθηνών 2018

Εγκύκλιες Διαταγές του Υπουργείου Στρατιωτικών από το 1902, και του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας από το 1950, και σχεδόν όλα τα έντυπα Φύλλα Εφημερίδας της Κυβέρνησης σχετικών με τα στρατιωτικά θέματα.

Ψηφιοποίηση και ανάδειξη του Αρχείου

Η Διεύθυνση είναι από τους πρώτους αρχειακούς φορείς στην Ελλάδα που προβαίνει σε ψηφιοποίηση, τεκμηρίωση του Αρχείου της και διάθεσή του μέσω του διαδικτύου, σύμφωνα με τις ποιοτικές και τεχνικές προδιαγραφές των διεθνών προτύπων. Συγκεκριμένα, στα τέλη της δεκαετίας του 1990, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας χρηματοδότησε την πρώτη δράση ψηφιοποίησης

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ (Δ4)

Οργανόγραμμα ΔΙΣ, Δ4

σης του Αρχείου της Διεύθυνσης. Τα έτη 2003-2007, στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υλοποιήθηκε η δεύτερη δράση ψηφιοποίησης, ανάδειξης και προβολής του Αρχείου, σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Αρχειακής Περιγραφής. Ψηφιοποιούνται και τεκμηριώνονται περίπου 660.000 σελίδες πρωτότυπου αρχειακού υλικού ενώ παράλληλα δημιουργείται διαδικτυακός κόμβος και ειδική εφαρμογή για τη διαχείριση του ψηφιοποιημένου Αρχείου και την προβολή του μέσω του διαδικτύου. Η ψηφιοποίηση και η τεκμηρίωση εγγράφων του Αρχείου συνεχίζονται μέχρι σήμερα αποκλειστικά από το προσωπικό της Διεύθυνσης.

Από το 2015, η Διεύθυνση συμμετέχει στο πρόγραμμα διαδικτυακής παρουσίασης αρχειακού υλικού στη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή ψηφιακή βιβλιοθήκη "Europeana", όπου προβάλλονται περίπου 3.450 έγγραφα του ιστορικού της Αρχείου (Αδιαβάβητα αρχεία Εθνικής Αντίστασης, Εμφυλίου

Αίθουσες ΔΙΣ

πολέμου και Ιστορία Μονάδων από τη σύγχρονη περίοδο). Επίσης, συμμετέχει στην Εθνική Υποδομή για τις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Τέχνες και

για τη Γλωσσική Έρευνα και Καινοτομία, «ΑΠΟΛΛΩΝΙΣ», με τη διάθεση 19.600 τίτλων αρχείων που αφορούν τη θεματική περίοδο 1940-1950, σε συνεργασία με την Ακαδημία Αθηνών, το Ερευνητικό Κέντρο «Αθηνά», το ΕΚΠΑ και άλλους φορείς που διαθέτουν αρχειακό υλικό.

Η ψηφιοποίηση του συνόλου του Αρχείου είναι μιας διαρκούς διαδικασίας που συνεχίζεται ανάλογα με τα διατιθέμενα κονδύλια και το υπάρχον προσωπικό.

Υπηρεσία Εκδόσεων

Το 1963, στον Κανονισμό Οργανώσεως και Λειτουργίας της Διευθύνσεως Ιστορίας Στρατού, ορίζεται ως στρατιωτική ιστορία «*μια αφηγηματική, εύληπτος, σαφής, αντικειμενική και πλήρης έκθεση δράσης του Στρατού σε καιρό πολέμου και ειρήνης*». Η στρατιωτική ιστορία αποτελεί τον θεμέλιο λίθο στην πολεμική τακτική και στρατηγική, καθώς, σύμφωνα με τον Ναπολέοντα, τα μεγάλα ζητήματα του πολέμου προσεγγίζονται μέσω της σύζευξης της μόρφωσης με την πείρα. Με τη μελέτη της στρατιωτικής ιστορίας επιτυγχάνεται η προπαρασκευή των ανώτερων στελεχών του στρατεύματος, ενισχύεται η ενότητα και ο συντονισμός των γνώσεων και των ιδεών τους, καθορίζεται η ταχεία αναγνώριση των μεταβολών στην τακτική και την τεχνική ενός πολέμου αλλά και η έγκαιρη και έγκυρη επιλογή μέτρων αντίδρασης των ηγέτων των Στρατιωτικών Σωμάτων. Σήμερα, που οι Στρατοί έχουν εξελιχθεί σε πολυσύνθετους οργανισμούς μεγάλων μονάδων, απαιτείται ο καταμερισμός των εργασιών και ενεργειών τους. Επομένως, η προπαρασκευή για διοίκηση και κυρίως για ανώτερη διοίκηση εξαρτάται από την καλλιεργημένη διοικητική και στρατηγική ικανότητα σε ποικίλες πολεμικές περιστάσεις.

Με την ίδρυση της ΔΙΣ, το 1954, καθορίζεται, για πρώτη φορά, συγκροτημένο πρόγραμμα συγγραφικής εργασίας της Στρατιωτικής Ιστορίας από τον Ελληνοτουρκικό Πόλεμο του 1897 μέχρι και τη συμμετοχή του Ελληνικού

Εκστρατευτικού Σώματος στην Κορέα. Από τις πρώτες εκδόσεις της έως σήμερα, η έκδοση των τόμων πραγματοποιείται, αφού προηγηθεί ο σχετικός έλεγχος της Ιεραρχίας. Οι εκδόσεις της διακρίνονται για την τεκμηριωμένη παράθεση των μαχών, συνοδευόμενων από λεπτομερείς πίνακες και σχεδιαγράμματα, στους οποίους εμπεριέχονται πληροφορίες για τα στρατιωτικά σώματα, τους διοικητές τους, καθώς και για τα σημαντικά γεγονότα στα οποία συμμετείχαν. Ως εκ τούτου, συνιστούν οδηγό, όχι μόνο για τη μελέτη των πολεμικών περιόδων από στρατιωτικούς και πολίτες, αλλά και για τη συγγραφή της πολεμικής ιστορίας από ακαδημαϊκούς και ιδιώτες.

Η Υπηρεσία Εκδόσεων, με τη συνδρομή του επιστημονικού προσωπικού της, εμπλουτίζει το εκδοτικό έργο της Διεύθυνσης με τη συγγραφή μονογραφιών, συλλογικών τόμων, καθώς και εκδόσεων που προβάλλουν το πρωτότυπο αρχειακό υλικό της. Το συγγραφικό έργο της –μέχρι σήμερα– υπερβαίνει τους 100 ιστορικούς τόμους και μονογραφίες, που έχουν εκδοθεί και κυκλοφορήσει περίπου σε 1.000.000 αντίτυπα. Αξίζει να αναφερθούν ενδεικτικά οι εκδοτικές συνεργασίες της με: τα ΕΛΤΑ στην έκδοση Επετειακού Λευκώματος για τα 100 χρόνια των Βαλκανικών Πολέμων με τίτλο «*Επιδοθήτω χερσίν αυτού*», με την Εφημερίδα *Το Βήμα* για την επανέκδοση επτά παλαιότερων εκδόσεων, με τη Σερβία στην έκδοση συλλογικού τόμου για τις κοινές αναφορές στην ιστορική πορεία των δύο χωρών κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα, με το Λύκειο Ελληνίδων για την έκδοση του Λευκώματος «*Αγαπητές Ελληνίδες! Γράμματα από το Αλβανικό Μέτωπο προς*

το *Λύκειο Ελληνίδων*», με ιδιώτη ερευνητή, αλλά και με τους φορείς που έχουν την ευθύνη της διαχείρισης των χώρων της πολιτιστικής μας κληρονομιάς για την πρωτότυπη και ενδιαφέρουσα έκδοση «*Τα καταφύγια της Αττικής 1936-1956*» (Α΄ και Β΄ Τόμος). Επίσης, θα πρέπει να αναφερθούν και οι εκδόσεις ξενόγλωσσων βιβλίων, κυρίως στην αγγλική και γαλλική γλώσσα.

Στο πλαίσιο της ένταξης της Διεύθυνσης στον ψηφιακό κόσμο, υφίσταται, από φέτος, νομικό πλαίσιο έκδοσης και ψηφιακών βιβλίων (e-books), προκειμένου να έχει άμεση πρόσβαση ο αναγνώστης/ερευνητής.

Επιπλέον Συνεισφορά

Δύο σημαντικές συνεισφορές της Διεύθυνσης στη μακρόχρονη διάρκεια της λειτουργίας της είναι:

1 Η συγκρότηση του Πολεμικού Μουσείου, καθώς ως αρμόδιος φορέας επέβλεπε τις σχετικές εργασίες. Ως εκ τούτου, τον Ιανουάριο του 1971, ο Υποστράτηγος Στέφανος Δούκας παρέδωσε τη Διεύθυνση της ΔΙΣ στον Υποστράτηγο Ιωάννη Παλαιολόγο και ανέλαβε Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Πολεμικού Μουσείου.

2 Η συγκρότηση της Ελληνικής Επιτροπής Στρατιωτικής Ιστορίας (ΕΕΣΙ), το 1979, όταν η Ιεραρχία αποφάσισε την ίδρυσή της, με απώτερο σκοπό την ένταξή της στη Διεθνή Επιτροπή Στρατιωτικής Ιστορίας (ΔΕΣΙ) όπου και εντάχθηκε επίσημα στις 24 Αυγούστου 1985. Κατά τη διαδικασία αυτή, η ΔΙΣ λειτούργησε ως εντολοδόχος-φορέας, από την αρχή των εργασιών της Επιτροπής, το 1980, έως το 1998. Από το 2015, η Διευθύντρια Υπηρεσίας Ιστορικού Αρχείου ΓΕΣ/Δ4/ΥΙΑ, Δρ.

Ευπραξία Πασχαλίδου, έχει εκλεγεί Αντιπρόεδρος της ΔΕΣΙ.

Διεθνείς Συνεργασίες

Από τη συμμετοχή της Διεύθυνσης στην Ευρωπαϊκή Ψηφιακή Βιβλιοθήκη “Europeana”, σε διεθνή συνέδρια, στο Βελιγράδι, την Κωνσταντινούπολη, τη Λήμνο και αλλού, καθώς και σε συνέδρια του Partnership for Peace Consortium (PFPC) – Conflict Studies Working Group στη Λουμπλιάνα και το Βουκουρέστι, διαφαίνεται ότι συνιστά μία εν δυνάμει παρουσία στη διεθνή επιστημονική κοινότητα.

Κοινωνική Προσφορά

Η Διεύθυνση έχει εγκαινιάσει μια νέα εποχή που χαρακτηρίζεται από εξωστρέφεια. Το επιστημονικό προσωπικό της εξυπηρετεί την έρευνα των επισκεπτών της –μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί σπουδαστές, υποψήφιοι διδάκτορες και ιδιώτες ερευνητές. Με την ιστοσελίδα που διατηρεί στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, διευκολύνεται η διαδικτυακή πρόσβαση του επισκέπτη-ερευνητή στο ψηφιοποιημένο Αρχείο της, στον κατάλογο της Βιβλιοθήκης.

Τόσο η Βιβλιοθήκη όσο και η αίθουσα ερευνητών είναι πλήρως προσβάσιμες στους ενδιαφερόμενους ερευνητές – ακόμη και σε άτομα με κινητικές δυσκολίες– οι οποίοι αναζητούν πληροφορίες ιστορικού ενδιαφέροντος.

Ενδεικτικά, αναφέρονται:

- Η συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας μέσω του Προγράμματος «ΑΤΛΑΣ», με το οποίο δέχεται φοιτητές ιστορίας, βιβλιοθηκονομίας και αρχειονομίας για πρακτική άσκηση στο Αρχείο και τη Βιβλιοθήκη της

- Η συμμετοχή της στο Σύστημα Αυτοματισμού Βιβλιοθηκών – Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΑΒΕΚΤ)

- Η υπογραφή μνημονίου συνεργασίας με το Εργαστήριο Χαρτογραφίας και Γεωγραφικής Ανάλυσης – GartoGeoLab του ΑΠΘ και Χαροκόπειου Πανεπιστημίου για την ψηφιοποίηση μεγάλου αριθμού χαρτών.

Θεσμική Αναγνώριση του Έργου

Λόγω της προαναφερόμενης προσφοράς της, η Διεύθυνση έχει τιμηθεί δύο φορές από την Ακαδημία Αθηνών. Τον Δεκέμβριο του 1980, βραβεύεται για την εθνική προσφορά της και το βιβλίο *Ο Μακεδονικός Αγώνας και τα εις Θράκην Γεγονότα 1904-1908* ενώ τον Δεκέμβριο του 2018, τιμάται με το Αργυρό Μετάλλιο της Ακαδημίας Αθηνών στην κατηγορία των θετικών επιστημών για το σύνολο του έργου της και συγκεκριμένα, για τη διαφύλαξη και δημοσίευση σημαντικού αρχειακού υλικού, καθώς και για τη συμβολή της στη σύνταξη της Ελληνικής Στρατιωτικής Ιστορίας. Επίσης, έχει λάβει τιμητική διάκριση και από την Ένωση Απόστρατων Αξιωματικών του Στρατού για το συγγραφικό της έργο, τον Φεβρουάριο του 2000.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γενικό Επιτελείο Στρατού/Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού, *Ιστορία του Ελληνικού Στρατού 1821-1997*, Αθήνα 1997.

- *Η Ιστορία της Οργάνωσης του Ελληνικού Στρατού 1821-1954*, Αθήνα 2005.

- *Συνοπτική Ιστορία του Γενικού Επιτελείου Στρατού*, Αθήνα 2001.

- *130 χρόνια Διεύθυνσης Ιστορίας Στρατού*, Αθήνα 2017.

Αρχεία ΓΕΣ

- Αρχείο ΓΕΣ/Δ4, Φ.11804/Β/2. Το έργο της Ιστορικής Υπηρεσίας του Στρατού, υπό υποστράτηγου Παπακωνσταντίνου Μιλτιάδη, Ιούνιος 1955.

- Αρχείο ΓΕΣ/Δ4, Φ.11804/Β/3. Ιστορία της Διευθύνσεως Ιστορίας Στρατού του Αρχηγείου Στρατού.

- Αρχείο ΓΕΣ/Δ4, Φ.11804/Β/5. Ιστορία της ΔΙΣ.

Η Επανάσταση του 1854 στη Θεσσαλία

**Ιωάννης Σ. Παπαφλωράτος, Νομικός-Διεθνολόγος,
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών**

Η Θεσσαλία δεν απελευθερώθηκε μετά την Επανάσταση του 1821, αλλά παρέμεινε σκλαβωμένη για άλλα 60 έτη. Εν τούτοις, ακόμη και στην περίοδο αυτή έλαβαν χώρα δύο εξεγέρσεις των Ελλήνων κατοίκων της, το 1854 και το 1878. Δυστυχώς, η κατάσταση στην περιοχή είχε επιδεινωθεί ραγδαία μετά τον τερματισμό των εκθροισμάτων και την ίδρυση του πρώτου ανεξάρτητου ελληνικού βασιλείου. Οι περισσότεροι άνδρες είχαν φονευθεί ή είχαν μεταναστεύσει στις ελεύθερες περιοχές. Επίσης, την περιοχή εγκατέλειψαν και οι Τούρκοι, αφού δεν αποτελούσε πλέον βάση εφοδιασμού και εξορμήσεως προς νότον. Ως εκ τούτου, μειώθηκε η στρατιωτική δύναμη που στάθμευε στην περιοχή και παρήκμασε η οικονομία της. Πολλά εργαστήρια έκλεισαν, ενώ η βιοτεχνία γνώρισε κάμψη. Επίσης, μειώθηκαν και οι μετακινήσεις. Οι νεαροί Θεσσαλοί σταμάτησαν να μεταναστεύουν προς την κεντρική και την ανατολική Ευρώπη, αλλά πήγαιναν στους αδελφούς τους στην ελεύθερη Ελλάδα είτε για να σπουδάσουν είτε για να βρουν δουλειά. Τέλος, η γενικότερη οικονομική καχεξία

είχε ως αποτέλεσμα την παύση διαθέσεως χρημάτων για την ανέγερση σχολείων, βιβλιοθηκών και ναών από εμπόρους και ευεργέτες.

Διοικητικώς, η Θεσσαλία υπήχθη πλέον στην περιφέρεια Ιωαννίνων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα η παρακμή να έχει και γεωγραφικό χαρακτήρα, καθώς επικεντρώθηκε στην κεντρική και τη δυτική Θεσσαλία. Αντιθέτως, η Μαγνησία και ιδίως ο Βόλος σταδιακά αναπτύχθηκαν. Ο λιμένας του κατέστη η σημαντικότερη πύλη εισόδου ατόμων και αγαθών από το Εξωτερικό. Επιπλέον, πολλοί κάτοικοι του Πηλίου μετανάστευσαν στη Μ. Ασία και την Αίγυπτο. Το διαμετακομιστικό εμπόριο άρχισε να ανθίζει, αποφέροντας πολλά κέρδη στους δραστήριους κατοίκους της περιοχής.

Εν τούτοις, η Οθωμανική Αυτοκρατορία είχε εισέλθει σε φάση αναπότρεπτης παρακμής. Ο Σουλτάνος Μαχμούτ Β΄ θεώρησε υπαίτιους γι' αυτήν τόσο τους αξιωματούχους (πασάδες, μπέηδες κ.ά.) όσο και τους γενίτσαρους. Έτρεφε προσωπικό μίσος για τους τελευταίους, καθώς τους είχε δει να εκθρονίζουν τον Σουλτάνο Σελίμ Γ΄, το 1807. Αυτός είχε εισαγάγει πολλές καινοτομίες (ιδίως στα στρατιωτικά ζητήματα), επιχειρώντας να περιορίσει την ισχύ των γενιτσάρων και της γραφειοκρατίας, συγκροτώντας έναν ευρωπαϊκό στρατό. Οι γενίτσαροι αντέδρασαν και συνωμότησαν με αυλικούς και κύκλους του ιερατείου. Κατόρθωσαν να τον εκθρονίσουν και να τοποθετήσουν στον θρόνο τον εξάδελφό του Μουσταφά Δ΄. Ο τελευταίος παρέμεινε στην εξουσία για έναν χρόνο. Διάδοχός του υπήρξε ο αδερφός του Μαχμούτ, ο οποίος είχε να αντιμετωπίσει μία πολύ δύσκολη κατάσταση. Ο ιστορικός Διον. Κόκκινος την περιέγραψε ως ακολούθως.

«Ο σουλτάνος Μαχμούτ επερνούσε κατά τα τελευταία εκείνα χρόνια πολύ ανησυχούς ημέρας. Είχεν ανεβή εις τον θρόνον με το όνειρον μεγάλων εσωτερικών μεταρρυθμίσεων εις όλους τους κλάδους και απαλλαγής του κράτους από τους παρασιτικούς οργανισμούς του, όπως οι γενίτσαροι, απασχολημένους εξωτερικώς προς όλα τα τουρκικά όρια, όσον κανείς από τους προκατόχους του, και με εσωτερικά ανοικτά πληγιά από διάφορους επαναστάσεις και ανταρσίας. Ο Αλή πασάς είχε περικαρακωθεί εις τα Ιωάννινα, διαθέτων όλους σχεδόν τους Αλβανούς και αρκετούς οπλαρχηγούς Έλληνες, και απειλούσεν, αν δεν κατεβάλλετο, να επεκτείνει το αυτόνομον πασσαλίκι του εις ολόκληρον την Ρούμελην. Ο πασάς της Πτολεμαΐδος είχαν επαναστατήσει. Οι Δρούσοι ενοχλούσαν τας γειτονικάς των επαρχίας δια ληστρικών ενεργειών και εξητούσαν αυτονομίαν. Φίλαρχοι Άραβες απειλούσαν αυτήν την Μέκκαν και την Μεδίαν. Ο σάχης της Περσίας εισέβαλλε διαρκώς εις τας ανατολικάς επαρχίας. Ισχυρά ρωσικά στρατεύματα συνεκεντρύνοντο επί των οχθών του Προύθου και επροκαλούσαν δικαίας

Αριστερά: Ο Σουλτάνος Μαχμούτ Β΄ (1785-1839).
Δεξιά: Ο Σουλτάνος Σελίμ Γ΄ (1761-1808).

Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ

Δρ Δημήτριος Σμοκοβίτης

Με τον όρο «Γεωγραφία» εννοούμε την επιστήμη εκείνη η οποία μας μιλά για τη σημερινή κατάσταση της Γης, του πλανήτη πάνω στον οποίον ζει ο άνθρωπος και των φαινομένων που παρουσιάζονται σ' αυτόν. Είναι σπουδαία επιστήμη, την αξία της οποίας είχε καταλάβει ο άνθρωπος από αρχαιοτάτων χρόνων.

Οι σοφοί και οι φιλόσοφοι της Αρχαιότητας απασχολήθηκαν, κάθε ένας βέβαια κατά τον δικό του τρόπο, με την ανεύρεση γεωγραφικών αληθειών. Ο Ιπποκράτης, ο Αριστοτέλης (ονομαζόμενος και Πατέρας της Ιστορίας), ο Ίππαρχος, ο Ερατοσθένης κ.ά. απασχολήθηκαν με τα διάφορα φαινόμενα, τα οποία με την ανάλογη επίδρασή τους μεταβάλλουν τη μορφή του εξωτερικού φλοιού της Γης. Ο Στράβωνας, ο Αγοίπας και ο Πλίνιος –περισσότερο πρακτικοί αυτοί– ασχολήθηκαν με τις διάφορες χώρες, τους κατοίκους τους, τον πολιτισμό και τις ασχολίες τους. Ο τρόπος με τον οποίο οι Ρωμαίοι ασχολήθηκαν με τη Γεωγραφική επιστήμη επικράτησε μεταγενέστερα και κατά τη διάρκεια όλου του Μεσαίωνα.

Από το 19^ο αιώνα, άρχισε να διαφαίνεται η πολυπλευρικότητα της, καθώς βοηθούνταν από πολλές άλλες επιστήμες όπως την Παλαιοντολογία, τη Γεωλογία, τη Μετεωρολογία, την Αστρονομία, τη Βιολογία κ.λπ.

Πολλές ειδικές αποστολές δημιουργήθηκαν από πολιτισμένα κράτη για εξερευνήσεις, καταγραφή περιγραφών, παρατηρήσεων, συσχετισμών και επεξηγήσεων των διαφόρων χαρακτηριστικών της γης, της κατανομής των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και του φυσικού περιβάλλοντος. Απαριθμώντας τα οφέλη της Γεωγραφίας καταλήγουμε ότι η αξία της είναι μεγάλη και για τη διαρκώς εξελισσόμενη κοινωνία μας, αφού:

1 Ζώντας στον λεγόμενο αιώνα της ταχύτητας, οι αποστάσεις έχουν εκμηδενιστεί, έχοντας σαν άμεσο επακόλουθο την αυξανόμενη σύνδεση των λαών.

2 Οποιοδήποτε γεγονός –φυσική καταστροφή, πόλεμος, οικονομικός αποκλεισμός, μια συνθήκη– είναι πολύ πιθανόν να επηρεάσει άμεσα κάποιο τμήμα της γήινης σφαίρας με επιπτώσεις στους λαούς.

3 Καθώς η γη είναι διαιρεμένη σε κράτη αναπτυγμένα αλλά και υπανάπτυκτα είναι αναγκαίο κάτι να μάθουμε για αυτά και τα προβλήματά τους προκειμένου να βοηθηθούν τα υποανάπτυκτα και να διασφαλιστεί η ειρήνη στον κόσμο.

4 Είναι πολλά τα κράτη που ζουν από τη γεωργική ή τη βιομηχανική τους παραγωγή και εξαρτώνται μόνο από τις εξαγωγές των αγαθών τους. Αποτελώντας μια ειδική επιστήμη, η Γεωγραφία επεξεργάζεται ποικιλίες θεμάτων-ειδικοτήτων, απασχολώντας έτσι ένα πλήθος επιστημόνων. Ανάλογα με το αντικείμενο που εξετάζει, η Γεωγραφία διαιρείται σε: Πολιτική Γεωγραφία, Φυσική Γεωγραφία, Μαθηματική Γεωγραφία, Βοτανική Γεωγραφία, Οικονομική Γεωγραφία, Ιστοριογεωγραφία, Ανθρωπογεωγραφία, Στρατιωτική Γεωγραφία κ.ο.κ.

Μια, λοιπόν, ξεχωριστή ειδικότητα είναι η Στρατιωτική Γεωγραφία, η γνώση της οποίας αποτελεί βασικό κριτήριο διεξαγωγής πολεμικών επιχειρήσεων. Η ειδική γνώση του εδάφους συνδέεται αναπόσπαστα και με τη Στρατιωτική Ιστορία, της οποίας η σπουδή καθίσταται δυσνόητη χωρίς αυτή.

Ο Αντιστράτηγος Σπυρίδωνας Σωνιέρος & το μνημειώδες ανέκδοτο ημερολόγιό του για την καποδιστριακή και οθωνική εποχή

**ΜΥ ΥΕΘΑ Αναστασία Τσαγκάρη, Διδάκτορας
στον Τομέα Ιστορίας του Γαλλικού Πολιτισμού
του ΕΚΠΑ, Μεταφράστρια, Ερευνήτρια**

Με τον όρο ημερολόγιο εννοούμε τη συστηματική καταγραφή από το άτομο των πιο σημαντικών γεγονότων της προσωπικής του ζωής, καθώς και της δημόσιας ζωής της εποχής του. Το ημερολόγιο είναι

κείμενο με προσωπικό χαρακτήρα και κατά κανόνα δεν γράφεται για να δημοσιευθεί ή να διαβαστεί από άλλους πλην του ίδιου του συγγραφέα του.¹ Ειδικότερα, το ημερολόγιο που αποκαλούμε ως «προσωπικό» έρχεται σαφώς σε αντίθεση με το επίσημο ημερολόγιο που αναφέρεται σε ημερολόγια πλοίων ή υπηρεσιών, όπως αυτά των στρατιωτικών μονάδων, τύπου ημερολογίου τον οποίο ο Georges Gusdorf ονομάζει «εξωτερικό ημερολόγιο»,² δεδομένου ότι το ατομικό ημερολόγιο έχει έντονο το στοιχείο της αυτοπαρατήρησης και της εσωτερικής ενασχόλησης. Το προσωπικό ημερολόγιο άκμασε στην Ευρώπη κατά τον 19^ο αιώνα, όταν το επέτρεψαν οι κατάλληλοι πολιτιστικοί όροι, κυρίως από τους οποίους ήταν η εξάπλωση της παιδείας και η ανάπτυξη του ατομικισμού που ευνόησε την ενδοσκόπηση και την οριοθέτηση του ιδιωτικού χώρου.³ Πρόσφατα, στη Γαλλία, το ημερολόγιο αποτέλεσε πεδίο μελέτης διαφορετικών επιστημών που ανέδειξαν την ανθρωπολογική, κοινωνική, ηθική, αισθητική και ψυχολογική λειτουργία του, καταδεικνύοντας ταυτόχρονα και την ύπαρξη ενός κοινού προφίλ των ημερολογιογράφων, με κύριο χαρακτηριστικό την αγάπη τους για τη γραφή και την έντονη συγγραφική δραστηριότητα.⁴ Στην Ελλάδα, αντιθέτως, όσα ημερολόγια εκδόθηκαν, ακόμα και στις αρχές του 20^{ού} αιώνα, είχαν καθαρά ιστορικό περιεχόμενο, με σπουδαιότερα τα ημερολόγια των οπλαρχηγών και των στρατιωτικών του 19^{ου} αιώνα που είχαν υπηρεσιακό ύφος και αποτελούσαν πολύτιμα ντοκουμέντα για τον Αγώνα.⁵ Τα ελάχιστα προσωπικά ημερολόγια που δημοσιεύθηκαν, δημοσιεύθηκαν αφού πρώτα αφαιρέθηκαν από αυτά οι προσωπικές πληροφορίες.⁶ Ενδιαφέρον έχει ότι τα περισσότερα συντάχθηκαν από άτομα απλής αστικής προέλευσης και ότι το κοινό προφίλ των στρατιωτικών ημερολογιογράφων, από το 1821 μέχρι το 1941, απαρτιζόταν από Έλληνες αξιωματικούς οι οποίοι, αν και δεν είχαν πολλές φορές υψηλή στρατιωτική εκπαίδευση, ήταν πιο μορφωμένοι από τους γονείς τους και διαπνέονταν από αγάπη για την πατρίδα. Επρόκειτο για άτομα συνειδητοποιημένα και ευαισθητοποιημένα απέναντι στο κυρίαρχο θέμα του δημόσιου βίου, την εθνική ολοκλήρωση, και όσοι από αυτούς δημοσίευσαν ημερολόγια θέλησαν να συνεισφέρουν στη γνώση της εθνικής ιστορίας, φωτίζοντας με τη συμβολή τους στην απελευθερωτική προσπάθεια και στις μετέπειτα πολεμικές επιχειρήσεις.⁷

¹Βλ. σχετικά, Γ. Βελουδής, *Γραμματολογία. Θεωρία λογοτεχνίας*, Εκδόσεις Δωδώνη, Αθήνα 1994, σσ. 183-196.

²G. Gusdorf, *La découverte de soi*, PUF, Paris 1948, σσ. 39-42.

³A. Girard, *Le journal intime*, PUF, Paris 1963, σ. xvi.

⁴F. Simonet-Tenant, *Le journal intime: genre littéraire et écriture ordinaire*, Téraèdre, Paris 2004, σ. 9.

⁵Ε. Δημητρίου, *Ο ελληνοϊταλικός πόλεμος ως προσωπικό βίωμα, Ημερολόγια Ελλήνων στρατιωτών*, Σύλλογος προς Διάδοσιν Ωφελίμων Βιβλίων, Αθήνα 2011, σ. 53.

⁶Στο ίδιο, σσ. 56-57.

⁷Στο ίδιο, σσ. 61, 53.

Μουσική και Στρατιωτικοί Μουσικοί Μ. Ασίας 1919-1922

Χειρόγραφο βιβλίο για φλάουτο
με ημερομηνία, Δορύλαιον 4-5-1922.
(Πηγή: Διεύθυνση Μουσικού
ΓΕΣ/Περίοδος Μικρασιατικής Εκστρατείας)

Ανχης (ΜΣ) ε.α. Αθανάσιος Μανιάτης

Από την ίδρυση της Ελληνικής Στρατιωτικής Μουσικής, το έτος 1824, στο Ναύπλιο, οι Μπάντες αποτελούσαν αναπόσπαστο κομμάτι του στρατεύματος με παρουσία σχεδόν σε όλες τις στρατιωτικές επιχειρήσεις.

Διεύθυνση Προσωπικού (Τμήμα II, Γραφ. Β'),— 'Αριθ. πρωτ. 40151 (196).
Περί ανακήρυξης Β. Δ. αποστρατείας Ταγματ. Καίσαρη Σπυρ.
'Εν 'Αθήναις τῇ 3 Μαρτίου 1921

Κατωτέρω κοινοποιῶ τὸ ἀπὸ 9 Φεβρουαρίου ἐ. ε. Β. Δ. διατάγμα περί τοῦ ἐν περιλήψει ἀντικειμένου δημοσιεύσθαι εἰς τὸ ὄψ' ἀριθ. 37 τῆς 13ης ἰδίου μηνὸς καὶ ἑτοῦς φύλλον τῆς ἡμερησίου τῆς Κυβερνήσεως (τεύχος I') πρὸς γνῶσιν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ ἀποφασισμέναι καὶ διατάσσονται:

Ἄ ν α κ α λ ο ῦ μ ε ν

τὸ ἀπὸ 13ης Ἀπριλίου 1918 Β. Δ. διατάγμα ἀποστρατείας Ταγματάρχου Ἐπιθεωρητοῦ τῶν Μουσικῶν Καίσαρη Σπυρίδωνος.

Εἰς τὴν αὐτὴν Ὑπουργὸν ἀνατίθεται τὴν δημοσιεύσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

'Εν 'Αθήναις τῇ 9 Φεβρουαρίου 1921

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
Δ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ

Διεύθυνση Προσωπικού (Τμήμα I,.)— 'Αριθ. πρωτ. 102156 (577).
Περί τοποθετήσεως Λοχαγῶν Μουσικῶν Καζαντζή 'Αλ.
'Εν 'Αθήναις τῇ 12 Μαΐου 1921

Κατωτέρω κοινοποιῶ τὸ ἀπὸ 28 Ἀπριλίου ἐ. ε. Β. Δ. διατάγμα πρὸς τὸ ὄψ' ἀριθ. 98 30-4-21 φύλλον τῆς ἡμερησίου τῆς Κυβερνήσεως (τεύχος I') περί τοῦ ἐν περιλήψει ἀντικειμένου πρὸς γνῶσιν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ, ἀποφασισμέναι καὶ διατάσσονται.

Τ ο π ο θ ε τ ο ῦ μ ε ν

πρὸς τὴν Ἐπιθεωρήσει Στρατ. Μουσικῶν Ἰωνίας ὡς Ἐπιθεωρητὴν τὸν Λοχαγὸν Μουσικῶν Καζαντζή 'Αλ.

Εἰς τὴν αὐτὴν Ὑπουργὸν, ἀνατίθεται τὴν δημοσιεύσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

'Εν 'Αθήναις τῇ 28 Ἀπριλίου 1921.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
Ν. ΘΕΩΤΟΚΗΣ

Ιστορική εξέλιξη των Ψυχολογικών Επιχειρήσεων από την αρχαιότητα μέχρι τους ναπολεόντειους χρόνους

Αννης (ΠΒ-ΕΥ)
Θωμάς Γρηγορούδης

Οι ψυχολογικές επιχειρήσεις δεν αποτελούν μια ανακάλυψη του σύγχρονου πολιτισμού ούτε μία επινόηση της σύγχρονης σκέψης. Αντιθέτως αν κάποιος ανατρέξει σε όλες τις εποχές και περιόδους της ιστορίας θα ανακαλύψει πλήθος παραδειγμάτων όπου διαπιστώνεται εφαρμογή των ψυχολογικών επιχειρήσεων τόσο σε πολεμικές όσο και σε ειρηνικές εκφάνσεις της ανθρώπινης ζωής. Και αυτό γιατί η προσπάθεια επηρεασμού της ανθρώπινης σκέψης και συναισθήματος, του μυαλού και της ψυχής του ατόμου αποτέλεσε στόχο για την εκπλήρωση οικονομικών, πολιτικών και κοινωνικών σκοπών.

Αρχαιότητα

Αναρίθμητες είναι οι παραπομπές για διεξαγωγή ψυχολογικών επιχειρήσεων κατά την αρχαιότητα όπου οι «Ψυχολογικές επιχειρήσεις αποσκοπούσαν κυρίως στην εξασθένιση της θέλησης του εχθρού να

ψυχολογικών ενεργειών υπονόμησης, τόσο μέσω της θηριωδίας όσο και μέσω του λεκτικού επηρεασμού κατά τη διάρκεια των μαχών. Μια από τις πιο αντιπροσωπευτικές εικόνες εφαρμογής ψυχολογικού επηρεασμού αποτελεί η ανταλλαγή

Απεικόνιση του Δούρειου Ίππου που χρησιμοποιήθηκε κατά τον Τρωϊκό πόλεμο. (Πηγή: www.mixanitouxronou.gr)

εμπλακεί σε πολεμικές επιχειρήσεις, καθώς και στην εξαπάτηση». (Ιωαννίδου, 2010, 29). Χαρακτηριστικό παράδειγμα εξαπάτησης εν μέσω πολέμου αποτέλεσε ο Δούρειος Ίππος, «ένα ξύλινο άλογο, που επινόησε ο πανούργος νους του Βασιλιά της Ιθάκης και ένεκα αυτού η ηρωική αντίσταση των Τρώων και των συμμάχων εναντίον των Ελλήνων κατέστη άχρηστη» (Βολονάκης, 2008, 19). Το συγκεκριμένο εγχείρημα υπήρξε το αποφασιστικό σημείο στην εξέλιξη του συγκεκριμένου πολέμου και έγειρε ουσιαστικά την πλάστιγγα προς τη μεριά των Ελλήνων (Dunnigan et al, 1995, 32).

Στο έπος της Ιλιάδας, επίσης, ο Όμηρος περιγράφει παραστατικά τις προσπάθειες

λεκτικών απειλών στον διάλογο μεταξύ Αχιλλέα και Αινεία, όταν ο δεύτερος αρνείται να εγκαταλείψει τη θέση του στη μάχη. Απότοκο του παραπάνω είναι «η επιδίωξη πρόκλησης δόους επί του αντιπάλου, ώστε να τεθεί σε δοκιμασία η συνοχή στο εσωτερικό του κράτους και να μην δύναται αυτό να επιστρέψει σε συνθήκες κανονικότητας» (Λίτσας, 2014, 241), έργο που μπορεί να επιτελεσθεί και με τη βοήθεια των ψυχολογικών επιχειρήσεων.

Έτερο παράδειγμα εφαρμογής ψυχολογικών επιχειρήσεων, σε ειρηνική ως επί το πλείστον περίοδο, αποτέλεσε το αρχαίο θέατρο σε όλες του τις μορφές (τραγωδία, κωμωδία και δράμα). Το θέατρο δεν υπήρξε ποτέ μια μορφή απλής

ΕΙΠΑΝ & ΓΡΑΦΤΗΚΑΝ...

Για τον εορτασμό της Επανάστασης του 1821

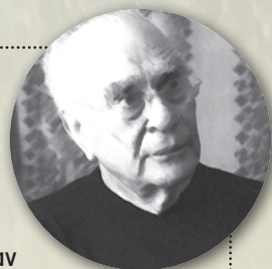
Η πρόταση δεν διευκρινίζει τι ακριβώς θα γιορτάσουμε: Την επιτυχία των στόχων της Επανάστασης ή απλώς τον ρομαντισμό του ξεσηκωμού; Θα είναι μια εθιμοτυπική φιέστα ο εορτασμός ή θα αφορά τη ζωή μας των Ελλήνων, σήμερα και στο μέλλον; Θυσίασαν τη ζωή τους χιλιάδες συμπατριώτες μας για την «εθνεγερσία», ήταν, όλοι όσοι πήραν τα όπλα, αποφασισμένοι να πεθάνουν για κάτι, που χωρίς αυτό η ζωή δεν έχει νόημα. Το πέτυχε αυτό το «κάτι» η Επανάσταση του 1821;

Ξέρουμε με βεβαιότητα ότι οι λέξεις, στην ίδια την «καθομιλούμενη» ελληνική μας γλώσσα, είχαν τότε άλλο νόημα και έχουν άλλο σήμερα. Παράδειγμα η λέξη «ελευθερία» ή η λέξη «πατρίδα». Σήμερα λέμε «ελευθερία» και εννοούμε θωράκιση ατομικών δικαιωμάτων, νομοθετημένο «άσυλο» που αμνηστεύει ακόμα και «κατά συρροήν», κάθε βράδυ, απόπειρες δολοφονιών εκ προθέσεως. Λέμε «πατρίδα» (αν τολμήσει κανείς τη λέξη) και εννοούμε το αντίπαλο του πολίτη, μισπτό «κράτος». Η «ελευθερία» παραπέμπει στην αυτονόμη αντίσταση σε εξουσίες, εκλεγμένες μεν, αλλά ιδιοτελέστατες, και η «πατρίδα» σε κράτος συνώνυμο με τη φαυλότητα, τη διαπλοκή κυδαίων συμφερόντων.

Να γιορτάσουμε λοιπόν την Επανάσταση του 1821, χωρίς να καταλαβαίνουμε, ούτε καν λεκτικά, τους στόχους της; Πραγματικά, εγγίζει τα όρια του εμπαιγμού. Θα έχουμε κληθεί με τον «εορτασμό» σε γιορτή ή σε ξόδι, να γιορτάσουμε ή να θρηνήσουμε; Θα μιλάμε για αγώνα, τότε, ανεξαρτησίας, ζώντας σήμερα την πιο ολοκληρωτική και ατιμωτική εξάρτηση στην οποία μπορεί να εξαναγκαστεί ένας λαός. Είναι σκέτη παράνοια. Θα τιμάμε, με γιορτές και πανηγύρεις, εκείνους που τότε αρνήθηκαν υποταγή και υποτέλεια στους Τούρκους, ποιοι;

[...] Είμαστε πια άλλος λαός, καμιά σχέση με τους επαναστάτες του 1821. Εκείνοι, σίγουρα, είχαν ελαττώματα, πάθη, μίσση, στενοκεφαλιές, ήταν αγράμματοι. Αλλά είχαν ταυτότητα, την αυτοσυνειδησία μιας καταγωγικής αρχοντιάς. Εμείς σήμερα είμαστε μόνο εκτοπλάσματα του μιμητισμού, ένας απρόσωπος καταναλωτικός πολτός, καρικατούρα δήθεν Ευρωπαίων, δήθεν διεθνιστών ή δήθεν εθνικιστών...

Μας έχουν φορέσει, [...] τη συνείδηση του «μικρού» και «αδύναμου». Αντίθετα, οι επαναστατημένοι του '21 έσωζαν τη συνείδηση του κοσμοπολίτη, «ανάσαινε ο Έλληνας τον αέρα μιας περίπου αυτοκρατορίας». Όργωνε τη Μεσόγειο карабоκύρης,

Ο Π.Π. Γερμανός ευλογεί τη σημαία της Επανάστασης, ελαιογραφία του Θεόδωρου Βρυζάκη, 1865, Εθνική Πινακοθήκη.

κυριαρχούσε έμπορος στις αγορές της Ευρώπης, διακριτός και σεβαστός στα μεγάλα αστικά κέντρα της εποχής. Και, για να συνεχίσω τον Ελύτη: «οι δυνατότητες του Έλληνα να κινηθεί, χωρίς διαβατήριο γλώσσας, καλύπτανε μεγάλα μέρη της Ιταλίας και της Αυστρίας, ολόκληρη την Αίγυπτο, τη νότια Βουλγαρία, τη Ρουμανία, τη Ρωσία του Καυκάσου και, φυσικά, την Κωνσταντινούπολη με την ενδοχώρα της, ως κάτω, κατά μήκος του Αιγαίου, τη λεγόμενη στις μέρες μας νοτιοδυτική Τουρκία».

Ο ίδιος αυτός κοσμοπολίτης Έλληνας, άρχοντας στο φρόνημα και ο πιο φτωχός, με την κρατικοποίηση του Ελληνισμού μεταμορφώθηκε σε βαλκάνιο επαρχιώτη, λούμπεν στοιχείο του δυτικού «παραδείγματος». Να πλένει πιάτα στα εστιατόρια της Αμερικής, να γδέρνει ψάρια στα μικροφαγάδικα της Αυστραλίας, ευτελισμένος «γκάσταρμπάιτερ» αργότερα στη Γερμανία. Αλλά και στην έσχατη κατάπτωση, μετά την κρατικοποίηση, καϋμός και νοσταλγία του Έλληνα ήταν η πατρίδα: Και «πατρίδα» σήμαινε τη γλώσ-

σα του, το χωριό του, τη ζωντανή πνύκα του καφενείου, την εκκλησιά, ομφαλό του «ιερού» στη ζωή του, τη Γιορτή, το σταυροκόπημα. Ψάξτε αν υπάρχει χωριό στην Ελλάδα, που να μην χρωστάει την πλατεία του, το σχολειό του, την εκκλησιά του, την ύδρευσή του σε απόδημους ντόπιους «δωρητές» και «ευεργέτες». Τους ίδιους που έχτισαν και στην Αθήνα ό,τι κομψότερο και ελληνικό σε αρχιτεκτονική.

[...] οι προθέσεις είναι ξεκάθαρες: θέλουν την Ελλάδα κράτος διεθνικό, επιθετικά άθρησκο, τον λαό άγλωσσο για να 'ναι και άσκεπτος, μόνο οπαδός, όχι πολίτης, χειραγωγούμενος λούμπεν συρφετός. Τα ίδια, για τους δικούς του στόχους, θέλει και ο μηδενισμός, ως ιδεολογία και πρακτική της διεθνικής αсуδοσίας των «Αγορών». Αυτός δουλεύει ακόμα πιο ύπουλα, υποκαθιστά την εμπειρία με τις εντυπώσεις, το πραγματικό με το φαντασιώδες. Η ιδεοληψία γίνεται «πεποίθηση», το χρήμα μέτρο κάθε «επιτυχίας», η ευτυχία μόνο ηδονική ανατριχίλα.

Τουλάχιστο, στις 25 Μαρτίου του 2021, κάποιος, οποιοσδήποτε, ας οργανώσει ένα μικρό, αθόρυβο μνημόσυνο, για όσους θέλουν να θρηνήσουν την Ελλάδα που χάθηκε.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Εάν υπάρξει μια πολιτική ανάκαμψη, προϋπόθεση και της οικονομικής και της γενικότερης ανάκαμψης, να με θυμάστε, θα γίνει όταν θα βρεθεί ο πολιτικός που θα βάλει τα αρχαία ελληνικά στο δημοτικό. Βέβαια, όχι με τις μεθόδους του σήμερα ή με αυτές που τόσα χρόνια μας ταλαιπωρούσαν. Υπάρχουν παιδαγωγικές μέθοδοι συναρπαστικές, που μπορούν να κάνουν την εκμάθηση της γλώσσας παιχνίδι. Αλλά στα χίλια χρόνια ελληνισμού, στο λεγόμενο Βυζάντιο, που ξεκινούσαν τα παιδιά από έξι ετών και μάθαιναν την αλφάβητο με τον Όμηρο, κάτι ήξεραν. Μιλούσαν ένα νεότερο ιδίωμα που είχε προκύψει, όμως η μήτρα ήταν ο Όμηρος. Όταν έχεις ένα τέτοιο γλωσσικό επίτευγμα, είναι έγκλημα να το θυσιάζεις για χρηστικούς λόγους...

**Χρήστος Γιανναράς,
Απόσπασμα Από την Επιφυλλίδα της Εφημερίδας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**

Η Ανάσταση για αρχαρίους

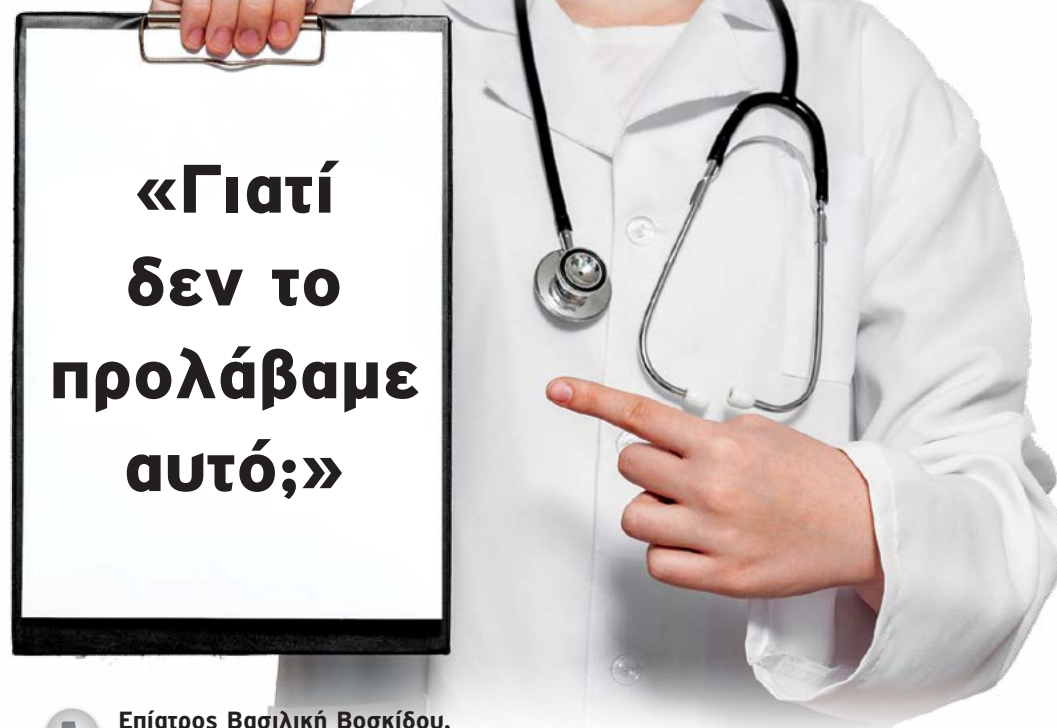
Την πραγματικότητα της ύπαρξης του ανθρώπινου εμβρύου πώς θα την ονομάζαμε, ζωή ή θάνατο; Έχει το ανθρώπινο έμβρυο «δυνάμει» (σε προοπτικές ανάπτυξης) τις προϋποθέσεις για να ζήσει, διαθέτει τις υπαρκτικές δυνατότητες για να συστήσει ενεργό παρουσία ατομικής υπόστασης του ζην. Όμως ακόμα δεν ζει. Πρέπει να «γεννηθεί» για να ζήσει.

Οι λεγόμενες «επιστήμες του ανθρώπου» διαθέτουν δυνατότητες πιστοποιήσεων, που μας επιτρέπουν να συμπεράνουμε ότι η γέννησή μας (η εγκατάλειψη της μήτρας με κοπή του ομφάλιου λώρου που μας μετάγγιζε δάνεια ζωή από το μητρικό σώμα) είναι μια οδυνηρή δοκιμασία (τραυματική εμπειρία) και αποτυπώνει ίχνη στον ψυχισμό μας. Όμως, χωρίς αυτή τη δοκιμασία, χωρίς το πέρασμα από τη δεδομένη (με τον λώρο και τον πλακούντα) τροφική εξάρτηση στην κατορθούμενη (με την αναζήτηση του μητρικού μαστού) τροφική σχέση, ούτε το έμβρυο θα συνεχίσει να υπάρχει ούτε θα συγκροτηθεί ποτέ λογικό (κοινωνούμενων σχέσεων) υποκείμενο.

Η «ανάσταση εκ νεκρών» που προσδοκούμε οι Χριστιανοί δεν είναι μια επαναβίωση – επιστροφή σε ατέρμονη παράταση του χρόνου, της φθοράς, της υπαρκτικής αποτυχίας. Είναι μετάβαση «εκ του θανάτου εις την ζωήν» – κάτι αντίστοιχο με το πέρασμα από το έμβρυο στο έλλογο υποκείμενο. Αλλά αυτή τη φορά με απόλυτη ελευθερία. Την ελευθερία του σταυρού: της ερωτικής αυτοπαράδοσης και αυτοπροσφοράς.

**Χρήστος Γιανναράς, 19 Απριλίου 2017,
Αναδημοσίευση από την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 18 Απριλίου 2017.**

Επίτροπος Βασιλική Βοσκίδου,
Γενική/Οικογενειακή Ιατρός, Επιμελήτρια ΤΕΠ 424 ΓΣΝΕ

Δεν είναι λίγες οι φορές που προσέρχονται είτε στα νοσοκομεία είτε στα ιατρεία μας ασθενείς και μετά τις όποιες εξετάσεις, η πρώτη μας σκέψη είναι: «Γιατί δεν τον/την είδα νωρίτερα; Γιατί δεν το προλάβουμε αυτό;» Προερχόμενη από το ρήμα προλαμβάνω (προ+λαμβάνω) η «Πρόληψη» είναι η προσπάθεια να προλάβουμε και να αποτρέψουμε εκ των προτέρων κάποιες αρνητικές ή ανεπιθύμητες καταστάσεις, ενέργειες ή συνέπειες. (1)

Στην υγεία η πρόληψη διακρίνεται σε τρία επίπεδα: πρωτογενής, δευτερογενής και τριτογενής. Η πρωτογενής πρόληψη συνίσταται στην παρέμβαση πριν την εμφάνιση μιας ασθένειας, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τον εμβολιασμό. Στη δευτερογενή πρόληψη, η ασθένεια εντοπίζεται και αντιμετωπίζεται έγκαιρα, συχνά πριν εμφανιστούν συμπτώματα, ελαχιστοποιώντας έτσι τις σοβαρές συνέπειες. Η μαστογραφία και το τεστ Παπανικολάου αποτελούν τα πιο χαρακτηριστικά μέτρα δευτερογενούς πρόληψης. Τριτογενής

πρόληψη, τέλος, εννοείται η πρόληψη της υποτροπής μιας ασθένειας ή ο περιορισμός των επιπτώσεών της, επομένως αφορά κυρίως στη θεραπεία μιας ήδη διαγνωσμένης νόσου και τη συμμόρφωση σε αυτήν, όπως για παράδειγμα η ρύθμιση των επιπέδων γλυκόζης σε άτομα με σακχαρώδη διαβήτη. (2)

Το σοφό ρητό του Ιπποκράτη «*Κάλλιον τὸ προλαμβάνειν τοῦ θεραπεύειν*» τόσο για την ψυχική όσο και για τη σωματική υγεία, αναγνωρίζει την πρόληψη ως σημαντική πτυχή της δημόσιας υγείας,

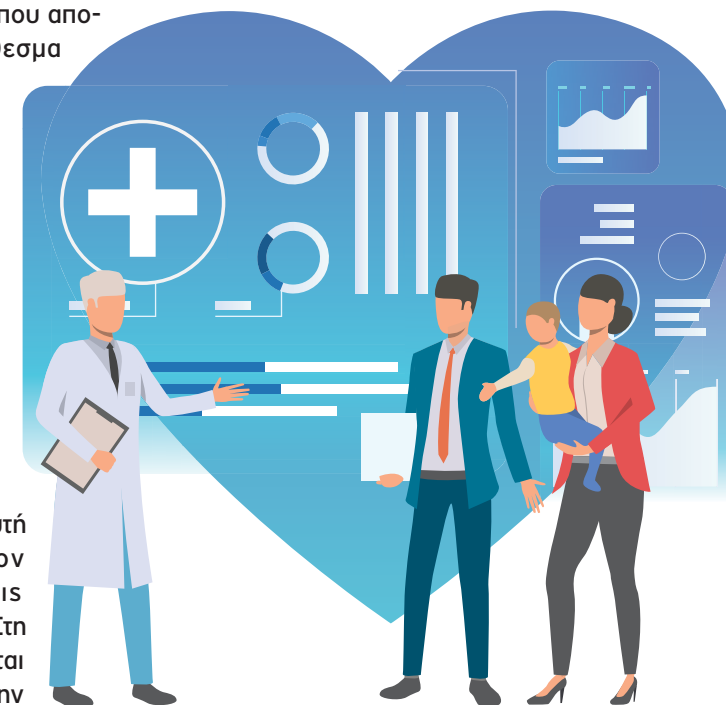
μέσω της μείωσης των θανάτων και των ασθενειών και ως επέκταση τη διασφάλιση της ύπαρξης βιώσιμων συστημάτων υγείας. Ωστόσο, η αξία της πρόληψης δεν συνεισφέρει μόνο στη μείωση της επιβάρυνσης των συστημάτων υγείας. Μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο στην οικονομία, καθώς μπορεί να μειώσει το κόστος υγειονομικής περίθαλψης και να αυξήσει την παραγωγικότητα, διατηρώντας τα άτομα υγιή και ικανά να εργαστούν. Άρα η πρόληψη όχι μόνο ωφελεί τα άτομα, αλλά έχει και ευρύτερα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη.

Ακόμη, με την προώθηση υγιεινών συμπεριφορών και την αντιμετώπιση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών παραγόντων που επηρεάζουν την υγεία, η πρόληψη μπορεί να βοηθήσει στη μείωση των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας και στην προώθηση της ισότητας στις κοινότητες. Επομένως, είναι μια σοφή επένδυση που αποφέρει τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα οφέλη σε άτομα, κοινότητες και κοινωνίες στο σύνολό τους. (3, 4)

Στις Ένοπλες Δυνάμεις, ήδη εδώ και πολλά χρόνια, έχει αναγνωριστεί η αξία της πρόληψης και όλα τα εν ενεργεία στελέχη υποβάλλονται σε Ετήσιο Υγειονομικό Έλεγχο, ο οποίος διαφέρει ανάλογα με την ηλικία και εμπλουτίζεται όσο αυτή ανεβαίνει, με επιπλέον εξετάσεις και εκτιμήσεις διαφόρων ειδικοτήτων. Στη χώρα μας, όμως, διεξάγεται για πρώτη φορά, αυτή την

περίοδο, ένα Εθνικό πρόγραμμα για την πρόληψη. Το «ΠΡΟΛΑΜΒΑΝΩ» απευθύνεται σε πολίτες, άντρες και γυναίκες, στοχεύοντας στον έγκαιρο εντοπισμό των κυριότερων χρόνιων νοσημάτων.

Παρέχονται δωρεάν προληπτικοί διαγνωστικοί έλεγχοι για τον καρκίνο του μαστού, τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας, τον καρκίνο του παχέος εντέρου και την εκτίμηση του καρδιαγγειακού κινδύνου. Ειδικότερα, για την πρόληψη του καρκίνου του μαστού παρέχεται η διενέργεια μαστογραφίας και υπερήχου, όπου χρειάζεται, ενώ για τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας τεστ Παπανικολάου και HPV DNA TEST. Επί θετικών ευρημάτων θα πραγματοποιείται εξειδικευμένη ιατρική εκτίμηση. Η διενέργεια αυτοδιαγνωστικής δοκιμασίας (self-test) και φυσικά η κολονοσκόπηση, θα συμβάλλουν στην πρόληψη του καρκίνου του παχέος εντέρου. Τελευταίο,

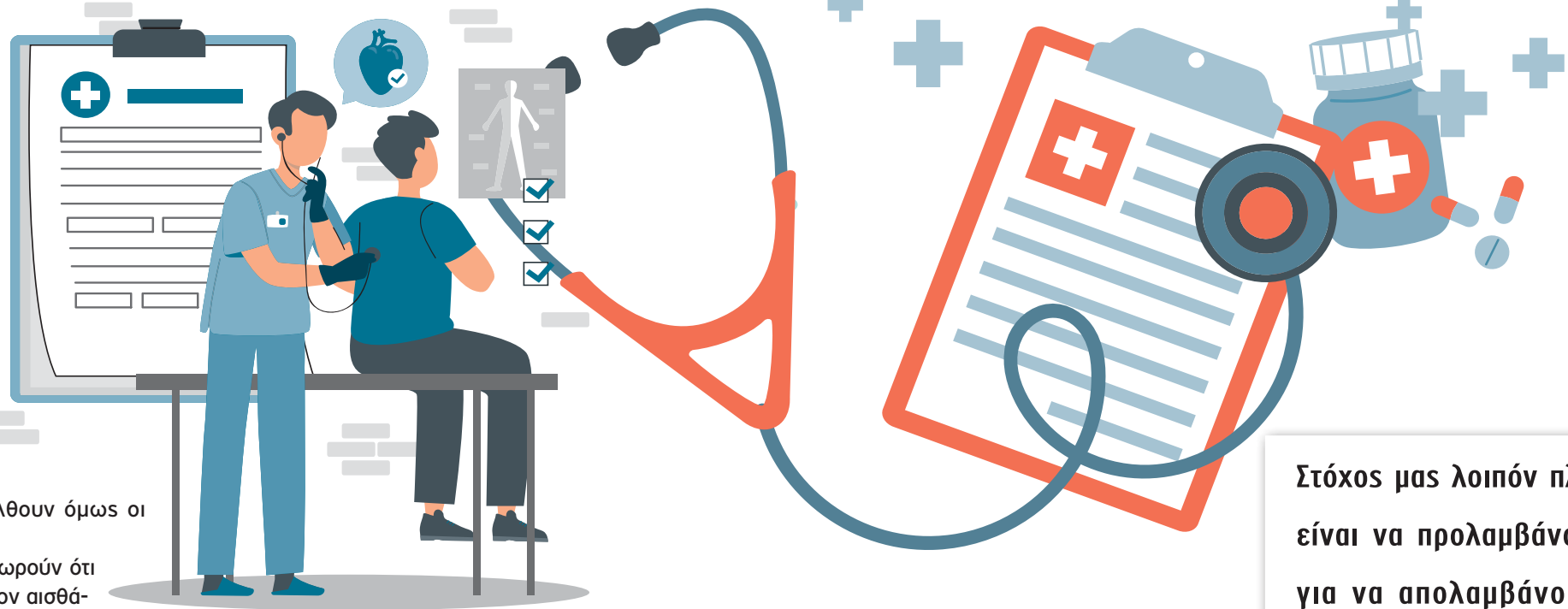
αλλά εξίσου σημαντικό, θα λάβει χώρα το πρόγραμμα πραγματοποίησης εξετάσεων προκειμένου να εκτιμηθεί ο καρδιαγγειακός κίνδυνος των ασθενών. (5)

Η υλοποίηση τόσο του συγκεκριμένου προγράμματος όσο και άλλων παρόμοιων προγραμμάτων είναι πραγματικά ζωτικής σημασίας και πρέπει να λάβει την υποστήριξη όλων μας. Θα προσέλθουν όμως οι ασθενείς «έγκαιρα»;

Πολλοί ασθενείς θεωρούν ότι είναι «αήττητοι». Εφόσον αισθάνονται καλά και δεν παρουσιάζουν συμπτώματα, πιστεύουν ότι είναι υγιείς. Ωστόσο, πολλές παθήσεις, όπως ορισμένοι καρκίνοι, δεν παρουσιάζουν συμπτώματα παρά μόνο όταν είναι ήδη αργά. Άλλοι ασθενείς βιώνουν άγχος και φόβο, που πρέπει να προσπαθήσουν να ξεπεράσουν, αναζητώντας την απαραίτητη προληπτική φροντίδα. Τα πολυάσχολα προγράμματα της σύγχρονης ζωής και οι ανταγωνιστικές προτεραιότητες μειώνουν τον χώρο και τον χρόνο για αυτοφροντίδα. Πολλοί, ακόμη, απλώς δεν γνωρίζουν τη σημασία της προληπτικής φροντίδας ή των ειδικών προληπτικών εξετάσεων υγείας που συνιστώνται για την ηλικιακή τους ομάδα. Άλλοι αντιλαμβάνονται την αναζήτηση ιατρικής βοήθειας ως ένδειξη αδυναμίας ή ευαλωτότητας, υιοθετώντας μια στωική προσέγγιση και υποβαθμίζοντας τις όποιες ανησυχίες τους. Τέλος, σημαντικό

εμπόδιο για την πρόσβαση σε τακτικούς ελέγχους πολλών ατόμων αποτελεί το κόστος υγειονομικής περίθαλψης. (6–8)

Το τρέχον Εθνικό πρόγραμμα πρόληψης έρχεται να συμβάλει εν μέρη στον τελευταίο αυτό προβληματισμό και να κάνει το ετήσιο check-up πιο προσιτό. Χρειάζεται επιπλέον, να γίνουν κατανοητά τα πλεονεκτήματα της έγκαιρης ανίχνευσης των διαφόρων ασθενειών. Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση σε κάθε επίπεδο, εθνικό, τοπικό, ακόμη και ιατρείου, είναι ζωτικά για την παροχή πληροφοριών και την ενθάρρυνση των ανθρώπων να δώσουν προτεραιότητα στην υγεία τους, προγραμματίζοντας ετήσιες εξετάσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε έγκαιρη ανίχνευση πιθανών προβλημάτων υγείας και τελικά να εξοικονομήσουμε χρόνο, χρήμα και ΖΩΕΣ μακροπρόθεσμα.

Στόχος μας λοιπόν πλέον είναι να προλαμβάνουμε για να απολαμβάνουμε.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Λεξικό της κοινής νεοελληνικής [Internet]. [cited 2024 Nov 26]. Available from: https://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=πρόληψη&dq
2. Table: Three Levels of Prevention-MSD Manual Consumer Version [Internet]. [cited 2024 Nov 26]. Available from: <https://www.msdmanuals.com/home/multimedia/table/three-levels-of-prevention>
3. The value of prevention: a rapid review [Internet]. [cited 2024 Nov 28]. Available from: <https://preventioncentre.org.au/resources/the-value-of-prevention/>
4. Value of Prevention [Internet]. [cited 2024 Nov 28]. Available from: <https://www.linkedin.com/pulse/value-prevention-economics-by-design-imu5c>
5. Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης – Πρόγραμμα ΠΡΟΛΑΜΒΑΝΩ [Internet]. [cited 2024 Nov 28]. Available from: <https://proliptikes.gov.gr/>
6. Taber JM, Leyva B, Persoskie A. Why do People Avoid Medical Care? A Qualitative Study Using National Data. J Gen Intern Med [Internet]. 2014 Mar 1 [cited 2024 Nov 29];30(3):290. Available from: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC4351276/>
7. Galdas PM, Cheater F, Marshall P. Men and health help-seeking behaviour: literature review. J Adv Nurs [Internet]. 2005 Mar [cited 2024 Nov 29];49(6):616–23. Available from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/15737222/>
8. Martínez-Martínez K, Llorens S, Cruz-Ortiz V, Reyes-Luján J, Salanova M. The main predictors of well-being and productivity from a gender perspective. Front Psychol [Internet]. 2024 Nov 7 [cited 2024 Nov 29];15:1478826. Available from: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/39575337>

Στοιχεία δράσεων που υλοποιήθηκαν

Στο πλαίσιο της ανακήρυξης του έτους 2024 από το Γενικό Επιτελείο Στρατού ως «Έτος Πρόληψης – Προσαρμογής – Αντιμετώπισης Επιπτώσεων Κλιματικής Αλλαγής», πραγματοποιήθηκε στη Λέσχη Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων (ΛΑΕΔ) επιμορφωτική Ημερίδα του θέματος, παρουσία του Υφυπουργού Εθνικής Άμυνας, κ. Γιάννη Κεφαλογιάννη, και του Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Στρατού, Αντιστράτηγου Γεωργίου Κωστήδη, ως εκπροσώπου του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ Στρατηγού Δημήτριου Χούπη.

Σκοπός της Ημερίδας ήταν η επιμορφωτική ενημέρωση των συμμετεχόντων, βάσει επιστημονικών δεδομένων, σε θέματα που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, τις επιπτώσεις στο περιβάλλον και την κοινωνία, καθώς και τις εξελίξεις και καινοτόμες λύσεις που προτείνουν ή εφαρμόζουν οι νέες τεχνολογίες.

Κατά την έναρξη της Ημερίδας, απύθνυε χαιρετισμό ο Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας, κ. Γιάννης Κεφαλογιάννης, ενώ ακολούθησαν ομιλίες από τον Διευθυντή Ερευνών Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, Δρ. Χρήστο Γιαννακόπουλο, τον Πρόεδρο Οργανισμού Αντισεισμικού Σχεδιασμού & Προστασίας, Δρ. Ευθύμιο Λέκκα, τον Πρόεδρο του ΕΑΠ, Δρ. Ιωάννη Καλαβρουζιώτη, τον Καθηγητή ΔΠΘ, κ. Γεώργιο Τσαντόπουλο, τον Αναπληρωτή Καθηγητή ΔΠΘ, κ. Απόστολο Κανταρτζή, τον Καθηγητή ΕΑΠ, Δρ. Γεώργιο Χατζηγεωργίου,

και τον Καθηγητή της Πυροσβεστικής Ακαδημίας, Αντιπύραρχο Νικόλαο Ηλιόπουλο.

Στην Ημερίδα παρέστησαν, επίσης, ο Υποναύαρχος (Ο) Γεώργιος Σκρέκας –ως εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΝ, Αντιναυάρχου Δημητρίου-Ελευθερίου Κατάρ- ο Διοικητής ΕΜΥ, Ταξίαρχος Κωνσταντίνος Μαρούσος, –ως εκπρόσωπος του Αρχηγού

ΓΕΑ, Αντιπεριφέρει (Ι) Δημοσθένη Γρηγοριάδη-, μέλη του Ανώτατου Στρατιωτικού Συμβουλίου (ΑΣΣ), Αξιωματικοί και Υπαξιωματικοί, καθώς και λοιποί προσκεκλημένοι.

Με το πέρας της εκδήλωσης, πραγματοποιήθηκε η βράβευση της Διευθύντριας και της υπεύθυνης εκπαιδευτικού προγράμματος του βρεφονηπιακού σταθμού

Αλεξανδρούπολης για την 1^η θέση στο διαδικτυακό διαγωνισμό καλύτερης αφίσας, στον οποίο συμμετείχαν 23 βρεφονηπιακοί σταθμοί του Στρατού Ήφρας.

Κοινωνική Προσφορά • Εκτέλεση αεροδιακομιδών

Στο πλαίσιο των δράσεων κοινωνικής προσφοράς, εκτελέστηκαν, από 1^{ης} Αυγούστου 2024 μέχρι 31 Ιανουαρίου 2025, αποστολές αεροδιακομιδών με Ε/Π CH-47D και NH90 του ΣΞ, επί 415 συνολικά ώρες πτήσης (ΩΠ) για τη μεταφορά 219 ασθενών.

Ωρες πτήσης: 415
ΑΣΘΕΝΕΙΣ: 219

Ωρες πτήσης: 14
ΡΙΨΕΙΣ: 58

• Εκτέλεση αεροπυροσβέσεων

Στο πλαίσιο των δράσεων κοινωνικής προσφοράς, εκτελέστηκαν, από 1^{ης} Αυγούστου 2024 μέχρι 31 Ιανουαρίου 2025, αποστολές αεροπυροσβεστικής με Ε/Π CH-47D, με 58 ρίψεις νερού επί 14 συνολικά ώρες πτήσης (ΩΠ).

Μέριμνα Προσωπικού

Με κύριο μέλημα τη στήριξη του προσωπικού και των οικογενειών του, το ΓΕΣ συνεχίζει να αφουγκράζεται τις ανησυχίες του και να υλοποιεί ενέργειες προς διευκόλυνση της καθημερινότητάς του.

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εγκρίθηκε η εφαρμογή μειωμένου ωραρίου εργασίας σε δικαιούχους προστάτες ΑΜΕΑ.

Η διαδικασία επικοινωνίας των στελεχών με τον κ. Α/ΓΕΣ, προς επίλυση προβλημάτων που τους απασχολούν σε προσωπικό και υπηρεσιακό επίπεδο, συνεχίστηκε σύμφωνα με την ΠαΔ 4-45/2019/ΓΕΣ/Β1/4γ (Παρουσιάσεις Αξκών-Ανθτών-Υψηκών στον κ. Α/ΓΕΣ).

Στο πλαίσιο της μέριμνας για το προσωπικό εκδόθηκαν διαταγές αναφορικά με:

- Τη λειτουργία των Κέντρων Αποκατάστασης Απωλειών Υγείας (ΚΑΑΥ) κατά τη θερινή περίοδο τρέχοντος έτους (έναρξη και λήξη παραθεριστικής περιόδου, αριθμός και χρονική διάρκεια παραθεριστικών σειρών).

- Την παροχή οικονομικής επιδότησης για τον παραθερισμό σε ιδιωτικές κατασκηνώσεις εσωτερικού και κατασκηνωτικών προγραμμάτων εξωτερικού του οργανισμού CLIMS για το έτος 2025.

- Την επιδότηση παραθερισμού σε ειδικές κατασκηνώσεις για τα τέκνα ΑμεΑ (με ποσοστό αναπηρίας 50% και άνω) του προσωπικού, για το τρέχον έτος.

Περισσότερα θέματα Μέριμνας Προσωπικού στην ιστοσελίδα του www.army.gr

Στρατιωτικές εκδόσεις

ΣΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ που ακολουθούν περιλαμβάνονται συγγράμματα γενικών και ειδικών γνώσεων επί στρατιωτικών και εγκυκλοπαιδικών θεμάτων Ελλήνων και ξένων συγγραφέων, αντίτυπα των οποίων διατίθενται προς πώληση.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΕΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΑΞΙΑ €
1	84	Ιστορία Σταυροφοριών, Τόμος Γ΄	1976	1,76
2	92	Προβλήματα Πολέμου στην Αρχαία Ελλάδα	1981	1,76
3	97	Ήπειρος Προμαχούσα	1982	1,76
4	100	Γ΄ Παγκόσμιος Πόλεμος (Τζον Χάκκετ)	1983	2,34
5	108	Ο Επιτήδειος Ουδέτερος	1985	2,34
6	110	Παντουρκισμός	1986	1,76
7	111	Το δικαίωμα να είσαι άνθρωπος, Τόμος Γ΄	1986	2,06
8	113	Ιστορία Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, Τόμος Α΄	1988	1,76
9	116	Διοίκηση και Ηγεσία (Δνση Μελετών ΓΕΣ)	1988	0,88
10	117	Πρακτικές Οδηγίες Δκσης Μικρών Κλιμακίων (Δνση Μελετών ΓΕΣ)	1988	0,30
11	118	Διοικητική (Management)	1988	0,58
12	121	Οι Γερμανικές Εκστρατείες στα Βαλκάνια (Κέντρο Ιστορίας των Η.Π.Α.) (Μετάφραση-Απόδοση Αντγου ε.α. Νικόλαου Κολόμβρα)	1994	1,76
13	122	Προσωπικός Υπολογιστής	1989	0,58
14	125	Οι Επικίνδυνοι Άνδρες, Τόμος Α΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1994	5,86
15	126	Οι Επικίνδυνοι Άνδρες, Τόμος Β΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1995	5,86
16	128	Το Ημερολόγιο μιας Καταστροφής (Μετάφραση Υπτγου ε.α. Κων/νου Κανακάρη)	1996	4,10
17	129	Στρατιωτική Επιθεώρηση 1883-1884	1995	2,94
18	130	Θεματικό Ευρετήριο Μελετών Στρατιωτικής Επιθεώρησης και Συγγραμμάτων 1981-1995	1996	2,94
19	132	Διεθνείς Συμφωνίες, Συνθήκες και Συμβάσεις (Υπτγου Γεωργίου Γκορέζη)	2000	1,76
20	133	Ο Πόλεμος και οι Άνθρωποι (Στγού Depeney) Ανατύπωση Εκδόσεως της Στρατιωτικής Επιθεώρησης Ιουλίου 1939	1998	8,8
21	134	Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων 1828-1998, Τόμος Α΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1997	4,7
22	135	Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων 1828-1998, Τόμος Β΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1998	4,7

23	136	Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων 1828-1998, Τόμος Γ΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1998	4,70
24	137	Πακτωλός γνώσεων, παροιμιών και γνωμικών	2000	2,94
25	138	Εγχειρίδιο του Καλού Διοικητού (Αντγου ε.α. Νομικού Θεοδώρου Λ. Γούλα)	2000	2,94
26	139	Θεματικό Ευρετήριο Μελετών (1991-2001) & Ευρετήριο Συμπληρωματικών Εκδόσεων (1991-2001)	2002	8,00
27	ΔΙΑΦ. 2	Το Σύνταγμα της Ελλάδος	1986	0,16
28	ΔΙΑΦ. 21	«Ωδές» του Α. Κάλβου	1992	14,68
29	ΔΙΑΦ. 29	Ήμμεσος Στρατηγική (Β. Η. Liddell Hart)	2001	5,86

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΕΣ/ΔΙΣ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ)

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΕΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΑΞΙΑ €
1	1	Ο Μακεδονικός Αγώνας και τα γεγονότα στη Θράκη (1904-1908)	1988	7,04
2	2	Επιχ/σεις κατά των Τούρκων σε Μακεδονία και ν. Αιγαίου 1912 (Α΄)	1988	4,70
3	3	Επιχειρήσεις κατά των Τούρκων στην Ήπειρο (1912/13) (Β΄)	1992	6,96
4	4	Ο Ελληνικός Στρατός κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους (1912/14) (Γ΄)	1992	9,40
5	5	Επίτομη Ιστορία Βαλκανικών Πολέμων (1912/13)	1987	3,52
6	8	Η Ελλάς και ο Πόλεμος στα Βαλκάνια	1958	3,18
7	9	Η συμμετοχή της Ελλάδας στον Πόλεμο (1914-1918)	2012	4,18
8	10	Επίτομη Ιστορία της Συμμετοχής του Ελληνικού Στρατού στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	1994	6,46
9	11	Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στη Μεσημβρινή Ρωσία (1919)	1955	14,88
10	13	Ο Ελληνικός Στρατός στη Σμύρνη	1957	4,94
11	14	Επιχειρήσεις Φιλαδέλφειας - Προύσσης - Ουσάκ	1957	4,10
12	15	Επιχειρήσεις Φιλαδέλφειας - Προύσσης - Ουσάκ (σχεδιαγράμματα)	1957	2,34
13	16	Επιθετικά Επιχειρήσεις Δεκ 1920-Μαρ 1921	1957	3,52
14	16	Επιθετικά Επιχειρήσεις Δεκ 1920-Μαρ 1921	1963	19,22
15	17	Επιχειρήσεις Ιουνίου-Ιουλίου 1921	2012	5,50
16	18	Επιχειρήσεις προς Άγκυρα (Μέρος Α΄) 1921	1965	5,42
17	18	Επιχειρήσεις προς Άγκυρα (Μέρος Α΄) 1921	2012	3,52
18	19	Επιχειρήσεις προς Άγκυρα (Μέρος Β΄) 1921	1965	3,52
19	20	Τα προ της Τουρκικής Επιθέσεως γεγονότα Σεπ 1921-Αυγ 1922	2012	4,88
20	21	Το Τέλος της Μικρασιατικής Εκστρατείας, Τόμος Α΄ (Υποχωρ. Αγώνες Α΄ και Β΄ Σ.Σ.)	2012	6,44
21	22	Το Τέλος της Μικρασιατικής Εκστρατείας, Τόμος Β΄	2012	5,00
22	23	Επιχειρήσεις εις Θράκη (1919-1923)	1969	19,50
23	27	Αίτια και Αφορμές Ελληνοϊταλικού Πολέμου	2016	3,70
24	28	Ιταλική Εισβολή 1940	2012	6,12
25	29	Ελληνική Αντεπίθεση 1940	2012	4,22

26	30	Χειμερινές Επιχειρήσεις - Ιταλική Επίθεση Μάρτιος 1941	2012	3,48
27	31	Αγώνες εις Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (1940/41)	1956	3,52
28	31	Αγώνες εις Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (1940/41)	2012	5,60
29	32	Το Τέλος μιας Εποποιίας Απρίλιος 1941	1959	29,24
30	33	Η Μάχη της Κρήτης 1941	1961	4,40
31	33	Η Μάχη της Κρήτης 1941	2012	3,52
32	34	Επίτομη Ιστορία Ελλ./Ιταλ.-Ελλ./Γερμ. Πολέμου (1940-1941)	2012	3,24
33	40	Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα 1950/55	2017	4,92
34	45	Η Υγειονομική Υπηρεσία κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία (1919/22)	2012	4,34
35	46	Η προς Πόλεμον Προπαρασκευή του Ελληνικού Στρατού (1923-1940)	1969	21,92
36	47	Ανεφοδιασμοί-Μεταφοραί κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία (1919/22)	1967	5,28
37	48	Εφοδιασμοί του Στρατού σε Όπλα και Πυρ/κά ΠΖ-ΠΒ (1940/41)	1982	2,34
38	49	Η Υγειονομική Υπηρεσία κατά τον Πόλεμο 1940/41	1982	1,76
39	50	Ευρετήριο Πολεμικών Γεγονότων Ελληνικού Έθνους	1989	4,10
40	51	Αγώνες και Νεκροί του Ελληνικού Στρατού, 1940/45	1989	15,84
41	56	Ο Ελληνοτουρκικός Πόλεμος 1897	1993	6,46
42	57	Η Ειρηνευτική Αποστολή στη Σομαλία	1996	4,98
43	58	Ο Ελληνικός Στρατός στη Μέση Ανατολή 1941/45 (Ελ Αλαμείν-Ρίμινι-Αιγαίο)	1996	5,28
44	59	Αρχεία Εθνικής Αντίστασης (1941-1944), (8 τόμοι-συνολική τιμή)	1998	56,00
45	60	Αρχεία Εμφυλίου Πολέμου (1944-1949), (16 τόμοι-συνολική τιμή)	1998	104,00
46	61	Ιστορία του Ελληνικού Στρατού	1997	4,70
47	62	Η Ελληνική Δύναμη στην Αλβανία (ΕΛΔΑΛ) (Απρ-Αυγ 1997)	1998	4,70
48	63	A Concise History of the Balkan Wars 1912-1913	1998	5,86
49	64	An Index of Events in the Military History of Greek Nation	1998	5,86
50	65	An Abridged History of the Greek-Italian & Greek-German War 1940/41	1997	5,86
51	66	Ο Βορειοηπειρωτικός Αγώνας	1997	5,86
52	67	A concise history of the participation of the hellenic army in the first world war 1914-1918	1999	6,74
53	68	History of the Hellenic Army 1821-1997	1999	8,5
54	69	Στρατιωτική Οργάνωση & Πολεμική Τέχνη των Αρχαίων Ελλήνων	1999	19,36
55	71	Η Συνοπτική Ιστορία του Γενικού Επιτελείου Στρατού (1901-2001)	2001	13,86
56	73	Επίτομη Ιστορία της Εκστρατείας στη Μικρά Ασία 1919-1922	2002	17,30
57	73	Επίτομη Ιστορία της Εκστρατείας στη Μικρά Ασία 1919-1922	2012	4,26
58	74	The Battle Of Crete	2002	20,14
59	75	Η Υγειονομική Υπηρεσία κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους 1912-1913	2002	15,04
60	76	The struggle for Macedonia and the events in Thrace 1904-1908	2003	12,80
61	77	A Concise History of the Compain in M. Asia 1919/22	2004	32,40
62	78	Ιστορικές Ονομασίες Ενεργών Συνταγμάτων και Ταξιαρχιών (ΠΖ-ΤΘ-ΕΔ)	2004	24,80
63	79	Ιστορία της Οργάνωσης του Ελληνικού Στρατού 1821-1954	2006	22,00
64	80	Ο Οπλισμός του Ελληνικού Στρατού (1866-2004)	2008	10,96

65	81	Ευρετήριο Αρχείου Καποδιστριακής Περιόδου: Στρατιωτικά Τεκμήρια (1827-1833)	2007	2,54
66	82	Concise History of the Hellenic Army General Staff	2007	8,70
67	83	Η Σημασία των Ιστορικών Αρχείων στην Αντικειμενική Συγγραφή της Ιστορίας-Φορείς που τηρούν Ιστορικά Αρχεία-Διαδικασίες Πρόσβασης στο Αρχειακό Υλικό	2009	3,78
68	84	Οι Ελληνοαμερικανοί Εθελοντές στην Εθνική Αντίσταση	2012	3,12
69	85	Η Συμβολή της Ελλάδας στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	2009	8,32
70	86	Οι πολιτικοστρατιωτικές σχέσεις Ελλάδας-Γαλλίας	2011	2,40
71	87	Οι κυριότερες μάχες του Ελληνικού Στρατού (1897-1955)	2012	2,42
72	88	Μνήμες Πολέμου 1897-1974	2012	7,28
73	89	Επιχείρηση Καλάβρυτα	2012	1,44
74	90	Στρατιωτική Οργάνωση και Πολεμική Τέχνη της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας	2013	6,62
75	91	Πρακτικά Ημερίδας για τα 100 Χρόνια από την Έναρξη των Βαλκανικών Πολέμων	2013	6,80
76	92	Το Εκστρατευτικό Σώμα της Ελλάδας στην Κορέα, (1950-1955), Τόμος Β΄, Συμπληρωματικοί Πίνακες Προσωπικού	2014	1,36
77	93	Σέξτου Ιουλίου Φροντίνου Στρατηγήματα	2015	1,92
78	301	The Northen Epirus Struggle	2002	13,58
79	94	The Warrior 's Ethos, the National Psyche and Soldiery	2016	3,58
80	95	Ο Ελληνικός Στρατός κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, Τόμος Α΄	2017	3,50
81	96	Ο Ελληνικός Στρατός κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, Τόμος Β΄	2019	4,10
82	97	The Hellenic Expeditionary Force in Korea (1950-55)	2020	9,08
83	98	Lemnos Island, Armistice of Mudros and the end of World War	2021	6,10
84	99	Τα καταφύγια της Αττικής 1936-1956, Τόμος Α΄	2021	31,42
85	100	Τα Απομνημονεύματα του Βλαδίμηρου Κολοκοτρώνη	2022	15,00
86	101	Με το βλέμμα στη Μικρά Ασία, 100 στιγμιότυπα από την πορεία του Ελληνικού Στρατού (1919-1922)	2023	53,78
87	102	Τα καταφύγια της Αττικής 1936-1956, Τόμος Β΄	2023	42,90

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να προμηθεύονται, κατόπιν συνεννόησης, τις παραπάνω εκδόσεις όλο το έτος –εκτός από τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο– από τα παρακάτω σημεία:

- ΤΥΕΣ/Β΄ Δνση, Λ. Μεσογείων 227-231, ΣΤΓ 1020 (Στρατόπεδο Παπάγου), τηλ: 210 6552673.
- Γραφείο Ενημέρωσης Κοινού, Λ. Μεσογείων 227-231 (Υπουργείο Εθνικής Άμυνας), τηλ: 210 6598661, 210 6598666.
- ΕΚΕΜΣ Αθήνας (τηλ: 210 7652478, 210 7675495).
- Στρατιωτικό Πρατήριο 1ης Στρατιάς.
- Στρατιωτικά Πρατήρια Κοζάνης, Βέροιας, Θεσσαλονίκης & Ξάνθης.

Στο στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό του ΥΕΘΑ, τα συγγράμματα διατίθενται με έκπτωση 50% επί της τιμής, σύμφωνα με το Αριθμ. Φ. 900/489223 Σ. 626, άρθρο 2.